

## Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1923 kl. 10 f. m.

### *Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1923—1924, m. m.*

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1 juli 1923—30 juni 1924 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

1:o.

### **Inkomst- och förmögenhetsskatten.**

I skrivelse den 9 december 1922 med inkomstberäkning för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 har riksräkenskapsverket beräknat inkomst- och förmögenhetsskatten till 106.2 miljoner kronor, därav 6.6 miljoner B-skatt å aktiebolag m. fl. Såväl vid denna som vid nedan omförmälda beräkningar har inkomst- och förmögenhetsskatten beräknats utgå efter samma procenttal å grundbeloppen som för åren 1921 och 1922 eller 175.

*Riksräken-  
skapsverket.*

I skrivelse den 29 december 1922 har sedermera riksräkenskapsverket meddelat, att, sedan förenämnda beräkning verkställdes, beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten vissa sifferuppgifter, som övade inflytande på titelns beräkning, kommit till ämbetsverkets kännedom och att i anledning härav omräkning företagits. I sistnämnda skrivelse har riksräkenskapsverket erinrat, att inkomst- och förmögenhetsskatten till huvudsaklig del inflyter under månaderna november och december och att skatten därför i riksstaten för första halvåret 1923 endast kunnat uppföras med ett mindre, mot väntad uppbörd av restförda skatter svarende belopp, ävensom att i riksstaten för år 1922 skatten upptagits sålunda:

*Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 34 häft. (Nr 47.)*

*Bevillningsutskottets betänkande Nr 47.*

Skatt å inkomst och förmögenhet .....	kronor	178,000,000
B-skatt å aktiebolag m. fl. ....	»	7,000,000
		<hr/>
	Summa kronor	185,000,000.

Enligt från statistiska centralbyrån erhållna preliminära uppgifter svarade häremot, enligt vad riksräkenskapsverket vidare i samma skrivelse meddelat, följande faktiskt debiterade belopp:

För enskilda .....	kronor	131,706,798
A-skatt av bolag .....	»	45,677,719
B-skatt av bolag .....		177,384,517
		<hr/>
	Summa kronor	188,829,176.

I den nu ifrågavarande skrivelsen har riksräkenskapsverket här- efter med ledning av olika sifferuppgifter beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten under de senaste åren beräknat, att den år 1923 debiterade skatten skulle uppgå till i efterföljande sammanställning angivna belopp.

Skatt å inkomst och förmögenhet

Av enskilda .....	kronor	105,000,000
Bolags A-skatt .....	»	22,000,000
B-skatt å aktiebolag m. fl. ....	kronor	7,000,000
		<hr/>
	Summa kronor	134,000,000

I anslutning härtill har riksräkenskapsverket vidare anfört följande:

»Enligt erfarenheten från föregående år torde av den under år 1923 debiterade skatten 11 procent få antagas vid årets slut bliva uppförda på restlängd. Budget- året sträcker sig emellertid ända till slutet av juni månad 1924, och det synes icke oantagligt, att ej oväsentliga belopp under denna tid komma att inflyta. Riks- räkenskapsverket har trots sig kunna utgå från, att vid budgetårets slut högst 5 procent komme att kvarstå å restlängd. Nettobeloppen skulle då bliva

Skatt å inkomst och förmögenhet .....	kronor	120,600,000
B-skatt å aktiebolag m. fl. ....	»	6,600,000
		<hr/>
	Summa kronor	127,200,000

Denna beräkning torde vara tillräckligt försiktig för att kunna anses innebära hänsyn även till eventuellt blivande restitutioner. Utan vidare avdrag torde därför denna titel kunna med ovan angivna belopp uppföras i riksstaten för 1923—1924.»

Riksräkenskapsverkets ifrågavarande skrivelser den 9 och 29 december 1922 — den förra dock med uteslutande av vissa delar, varom här ovan varit fråga och vilka ersättas av den senare skrivelsen — återfinnas i bilagan till 1923 års statsverksproposition: Inkomsterna.

Enligt vid årets statsverksproposition fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 8 januari 1923 (nyssnämnda bilaga) meddelade förutvarande chefen för finansdepartementet vid framläggandet av förslag till beräkning av statens inkomster för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 att, med hänsyn till att riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 9 december 1922 beräknat inkomst- och förmögenhets-skatten till 106.2 miljoner kronor under det att vid preliminära beräkningar, som tidigare utförts inom finansdepartementet, räknats med en inkomstskattesiffra av upp till 150 miljoner kronor, riksräkenskapsverkets i nyssnämnda skrivelse framlagda kalkyler underkastats en särskilt ingående granskning, varvid omedelbart visat sig, att på ett par väsentliga punkter verkets beräkningar icke kunde godtagas. På grund härav hade inom finansdepartementet utförts en självständig beräkning av inkomsttiteln.

Rörande sistnämnda utredning, vilken såsom bilaga I bifogats förenämnda protokollsutdrag, samt i fråga om departementschefens egen uppfattning beträffande den ifrågavarande inkomsttitelns beräkning anförde departementschefen enligt sagda protokollsutdrag följande:

»Vid undersökningen har till att börja med utförts en kalkyl, grundad på bevillningstaxeringens motsvarande siffror, över 1922 års inkomst- och förmögenhetsskatts fördelning på olika skattekällor ävensom beträffande avdrag av olika slag. Med ledning av dessa siffror hava gjorts vissa antaganden angående inkomstförändringarna under år 1922 i förhållande till år 1921. De viktigaste av dessa äro följande.

I fråga om inkomst av jordbruksfastighet har förutsatts någon nedgång, i vissa delar av landet dock motvägd av ökade skogsbruksinkomster. Den genomsnittliga sänkningen av inkomsten har uppskattats till 10 procent. Beträffande inkomst av annan fastighet har någon nämnvärd minskning ej beräknats.

Inkomsten av kapital har nedsatts med 40 procent å utdelning av aktier och 20 procent å annan kapitalinkomst.

Inkomst av arbetsanställning — vilken i förevarande sammanhang är av största betydelsen — har med stöd av under hand erhållna uppgifter från socialstyrelsen ansetts böra sänkas avsevärt eller med 20 procent.

Beträffande inkomst av rörelse har endast en mindre sänkning förutsatts, nämligen med 5 procent för enskilda skattskyldiga och 10 procent för aktiebolag m. fl.

Den sammanlagda uppskattade inkomsten har på så sätt beräknats

till 4,662 miljoner kronor för enskilda och 476 miljoner kronor för aktiebolag m. fl.

Härjämte bör emellertid för enskilda skattskyldiga medräknas en sextiondedel av förmögenheten. Med tillämpning av en utav inkomstskattesakkunniga nyligen gjord beräkning har förmögenheten vid 1922 års slut uppskattats till 15 miljarder kronor, vilket i förhållande till 1921 års motsvarande siffra innebär en höjning av 1.5 miljarder kronor, beroende på höjda taxeringsvärden å fastigheter.

Emellertid böra de sålunda erhållna inkomstbeloppen minskas med dels s. k. allmänna avdrag (för gäld, kommunalutskylder m. m.) dels ock Orts- och familjeavdrag för enskilda skattskyldiga. Beträffande de sistnämnda avdragen är att märka den väsentliga sänkning av de provisoriskt förhöjda Ortsavdragen, som genomfördes vid 1922 års riksdag.

På grund av kalkyler beträffande avdragen, för vilka det bleve för vidlyftigt att här redogöra, hava de beskattningsbara beloppen beräknats utgöra för enskilda 1,619 miljoner kronor och för aktiebolag m. fl. 371 miljoner kronor.

Medelskatteprocenten har år 1922 utgjort för enskilda 6.48 och för bolag 11.19. Därvid har uttagits 175 procent av skattens grundbelopp. Under förutsättning att samma procenttal av grundbeloppet uttages även år 1923, har på grund av inkomstsänkningen nu räknats med en nedgång av medelskatteprocenten till 6 respektive 10, varav skulle följa en skattesumma för enskilda av 97 miljoner kronor och för aktiebolag m. fl. av 37 miljoner kronor eller tillsammans 134 miljoner kronor.

De beräkningar, för vilka nu redogjorts, hava icke avsett den s. k. B-skatten för aktiebolag m. fl., vilken år 1922 givit 11.4 miljoner kronor. B-skatten har nu uppskattats till 6 miljoner kronor.

Å det sammanlagda inkomst- och förmögenhetsskattebeloppet, 140 miljoner kronor, har ansetts böra beräknas dels ett restantieavdrag av 5 procent eller 7 miljoner kronor, dels ock ett avdrag för restitutioner av 3 miljoner kronor.

Inkomsttiteln skulle fördenskull upptagas till 130 miljoner kronor, därav 6 miljoner kronor B-skatt.

Mot den sålunda gjorda beräkningen har jag ej funnit anledning till erinran. Efter min uppfattning är densamma verkställd med nödig försiktighet. Ett visst stöd för beräkningens tillförlitlighet har jag funnit i den omräkning av inkomst- och förmögenhetsskattens avkastning, som riksräkenskapsverket framlagt i skrivelse den 29 december

1922 och som slutar å en summa av 127.2 miljoner kronor. Därvid har jag beaktat, att vid den av riksräkenskapsverket antagna fördelningen av det taxerade beloppet på aktiebolag m. fl. och enskilda ett enligt min uppfattning alltför lågt belopp ansetts falla på aktiebolagen, något som väsentligt påverkat skattens beräknade slutsiffra i sänkande riktning.

Då jag nu icke kan ifrågasätta någon sänkning av det senast fastställda procenttalet å grundbeloppet, tillstyrker jag alltså, att inkomst- och förmögenhetsskatten i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptages med 130 miljoner kronor, varav 6 miljoner kronor B-skatt å aktiebolag m. fl.»

I anslutning till vad departementschefen sålunda anført, har Kungl. Maj:t dels föreslagit riksdagen besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1923 skall utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp, dels ock upptagit ifrågavarande inkomstitel i det i statsverkspropositionen intagna förslaget till riksstat på följande sätt

Statsverkspropositionen.

α. Skatt å inkomst och förmögenhet...	kronor	124,000,000	
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.....	»	6,000,000	130,000,000

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1922 och första kvartalet 1923 har bevillningsutskottet från riksräkenskapsverket erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

	1922	1:sta kvart. 1923
α. Skatt å inkomst och förmögenhet.		
Influtet .....	kronor 172,242,117: 22	3,757,658: 15
Utgifter för inkomstiteln.....	» 3,195,835: 48	10,145: 67
Behållen inkomst .....	kronor 169,046,281: 74	3,747,512: 48
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.		
Influtet .....	kronor 11,457,709: 22	36,385: 84
Utgifter för inkomstiteln.....	» 129,170: 50	0: 00
Behållen inkomst .....	kronor 11,328,538: 72	36,385: 84

Den av förutvarande chefen för finansdepartementet gjorda beräkning, enligt vilken inkomst- och förmögenhetsskatten, under förutsättning att densamma uttages med 175 procent av skattens grund-

belopp, antagits giva 130 miljoner kronor, har icke föranlett någon erinran från bevillningsutskottets sida.

Vad bevillningsutskottet här nedan i fråga om övriga bevillningar föreslår avviker från de i statsverkspropositionen gjorda beräkningarna i följande hänseenden. Till en början upptager utskottet såsom ny inkomsttitel särskild maltskatt med 1 miljon kronor; och vidare ifrågasätter utskottet dels höjning av tullmedlen med 3 och av postmedlen med 2 miljoner kronor samt dels sänkning beträffande stämpelmedlen med 2 miljoner kronor, tobaksskatten och den särskilda tobaksskatten vardera med 1 miljon kronor samt omsättnings- och utskänknings-skatten med 300,000 kronor. Vid bifall härtill kommer bevillningarnas slutsumma att med 1.7 miljoner kronor överskrida motsvarande slutsumma i statsverkspropositionen. Sistnämnda summa utgör även, enligt vad statsutskottet meddelat beträffande budgetställningen, i runt tal det belopp, varmed slutsumman av sådana av riksdagen beslutade utgifter, vilka skola täckas av andra statsinkomster än lånemedel, överstiger vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen i sådant hänseende föreslagit.

Vid nu angivna förhållanden saknar bevillningsutskottet anledning att föreslå vare sig någon höjning eller någon sänkning av det procenttal av inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp, nämligen 175, efter vilket Kungl. Maj:t föreslagit att denna skatt skall utgå.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1923 skall utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp; samt

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt:

α. Skatt å inkomst och förmögenhet .....	kr. 124,000,000	
β. B-skatt å aktiebolag m. fl. ....	»	<u>6,000,000</u> kr. 130,000,000.

2:o.

## Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Riksräkenskapsverket har i sin förenämnda skrivelse den 9 december 1922 anført, att denna bevillning, vilken i riksstaten för år 1922 var upptagen till 4,600,000 kronor, enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande till statistiska centralbyrån inkomna uppgifter i taxeringslängderna för år 1922 debiterats med 3,580,465 kronor. Och har riksräkenskapsverket föreslagit, att denna skatt i riksstaten för budgetåret 1923—1924 måtte upptagas till 3,000,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det under sjunde huvudtiteln anvisade extra anslaget »Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting» borde upptagas.

Riksräkenskapsverket.

I överensstämmelse härmed har denna inkomstitel i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat upptagits till 3,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

Av riksräkenskapsverket har utskottet beträffande denna inkomstitel för år 1922 och första kvartalet 1923 erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

	1922	1:sta kvart. 1923
Influtet .....	kronor 4,098,796: 13	149,001: 39
Utgifter för inkomstiteln...	» 130,791: 69	13,252: 96
Behållen inkomst	kronor 3,968,004: 44	135,748: 43

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att bevillning av fast egendom samt av inkomst måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas till ..... kronor 3,000,000.

3:o.

## Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Riksräkenskapsverket.

Riksräkenskapsverket har härom i skrivelsen den 9 december 1922 anfört:

»Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handelsexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar. Den behållna inkomsten av dessa avgifter har uppgått till

år 1918 .....	kronor 154,727
» 1919 .....	» 283,240
» 1920 .....	» 392,534
» 1921 .....	» 374,526.

Å denna inkomsttitel, vilken i riksstaten för första halvåret 1923 upptagits till 150,000 kronor, hade vid november månads utgång innevarande år influtit 326,650 kronor. Inkomstbeloppet för december 1921 utgjorde 18,704 kronor. För hela innevarande år torde kunna beräknas en uppbörd av omkring 350,000 kronor, och då väl icke någon anledning föreligger att beräkna en lägre siffra för budgetåret 1923—1924, har riksräkenskapsverket infört sistnämnda belopp i tab. A.<sup>1</sup>»

Statsverkspropositionen.

Med det av riksräkenskapsverket beräknade beloppet, 350,000 kronor, har denna inkomsttitel också ingått i förevarande förslag till riksstat.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har från riksräkenskapsverket inhämtat, att denna inkomsttitel för år 1922 och första kvartalet 1923 utvisar följande ställning:

	1922	1:sta kvart. 1923.
Influtet .....	kronor 373,670: 08	122,125: 15
Utgifter för inkomsttiteln .....	» 118: 98	270: 20
Behållen inkomst .....	kronor 373,551: 10	121,854: 95

I likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas till..... kronor 350,000.

<sup>1</sup> Tab. A innefattar riksräkenskapsverkets till Kungl. Maj:t överlämnade förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1923—1924.



4:o.

## Stämpelmedlen.

Härom har riksräkenskapsverket i skrivelsen den 9 december 1922 anført:

Riksräkenskapsverket.

»Stämpelmedel, bevillning, hava, i den mån de till statsverket inlevererats, utgjort:

år 1918 .....	kronor 74,026,999
» 1919 .....	» 66,900,369
» 1920 .....	» 60,143,222
» 1921 .....	» 54,934,371.

Enligt i statistiska centralbyrån utarbetade uppgifter å beloppet av de stämplarsom använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp under åren 1918—1921 utgjort:

	1918	1919	1920	1921
Handlingar till lagfartsprotokollet .....	16,545,033	13,492,965	15,362,319	11,215,152
Handlingar till intecknings- och tomträttsprotokollen .....	1,483,696	2,132,093	2,420,490	3,321,085
Handlingar till äktenskapsförordsprotokoll .....	10,000	10,125	8,845	10,420
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar .....	11,939,850	16,767,160	15,706,967	16,736,364
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning .....	1,673	210	2,512	5,785
Morgongåvobrev .....	—	535	209	—
Avhandlingar om lösöre köp .....	14,827	28,252	37,015	75,841
Till länsstyrelserna avgivna deklARATIONER om gÅVA .....	2,854,591	4,786,082	1,223,305	895,687
<b>Summa</b>	<b>32,849,670</b>	<b>37,217,422</b>	<b>34,761,662</b>	<b>32,260,334</b>

Rörande arvsskatt och skatt för gÅva utfärdades den 19 november 1914 nådig förordning (nr 381), vilken trätt i kraft den 1 januari 1915. Till dessa skatter Åro av de i förestående statistik upptagna avgifter hänförliga, utom avgifterna för bouppteckningar och testamenten samt deklARATIONERNA om gÅva, Åven de i beloppen för rubriken 'handlingar till lagfartsprotokollet' ingående stämpelavgifterna för gÅvobrev och fideikomissbrev rörande fast egendom. Sammanlagt hava ifrågavarande skatter belöpt sig till:

år 1917 .....	kronor 12,969,997
» 1918 .....	» 15,208,955
» 1919 .....	» 21,728,394
» 1920 .....	» 17,056,152
» 1921 .....	» 17,946,906.

Vid bedömandet av dessa siffror bör erinras, att från och med den 1 januari 1918 skattetariffen blivit Åndrad genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (Svensk Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 34 häft. (Nr 47.)

författningssamling nr 325). Vid framläggande av förslag härom ansåg föredragande departementschefen åtskilliga skäl tala för, att en ökning av arvsskattens avkastning kunde vara att förvänta såsom i hög grad sannolik. Så torde man med fullt skäl kunna antaga för visst, att genom penningvärdets påtagliga nedgång och därigenom uppkommen höjning av värdet å alla andra tillgångar behållningarna i bouppteckningarna komme att förete en avsevärd stegring redan på denna grund. Men även av andra orsaker borde man kunna beräkna en höjning av bouppteckningssummorna. De på många områden gynnsamma konjunkturen för handel och industri samt även för jordbruket hade bidragit till skapandet av nya och ökning av redan befintliga förmögenheter, och denna förmögenhetstillväxt torde, enligt vad erfarenheten syntes bestyrka, hava orsakat en förskjutning med avseende å förmögenheternas fördelning i sådan riktning, att de större förmögenheterna ökats till antalet och även till sitt belopp. Då nu den föreslagna höjningen av arvsskatten vore avsedd att träffa de större förmögenheterna, syntes det naturligt, att den inträdda förmögenhetstillväxten i förening med skatteförhöjningen skulle leda till en vida större årlig avkastning av arvsskatten än tidigare kunnat beräknas. Huru stor denna ökning kunde förväntas bliva, kunde naturligtvis icke exakt angivas. Många tecken, särskilt den erfarenhet, som vunnits genom den senaste tidens taxeringsresultat, tydde dock på att densamma bleve betydande. För sin del ansåg departementschefen, att förmögenhetstillväxten och den föreslagna skatteförhöjningen borde kunna tillsammans åstadkomma en höjning av arvsskattens för år 1918 till 6,000,000 kronor beräknade belopp med åtminstone 25 procent eller sålunda med minst 1,500,000 kronor.

Sedermera har skattetariffen ånyo ändrats genom nådiga förordningen den 16 juli 1919 (Svensk författningssamling nr 422). Genom denna förordning, som trädde i kraft den 1 januari 1920, hava de för skattens beräkning uppgjorda tarifferna i medeltal höjts med 25 procent. I riksstaten för år 1920 beräknades med hänsyn till denna höjning inkomsten av arvs- och gåvoskatten till 15,000,000 kronor.

Vid sina inkomstberäkningar för åren 1921 och 1922 ansåg statskontoret, att på grund av redan då nedgående konjunkturen beräkningen av nu ifrågavarande skatt måste sänkas, för år 1921 till 13,000,000 och för år 1922 till 10,000,000 kronor. Då samma skäl till försiktighet nu göra sig gällande med ökad styrka, torde man för budgetåret 1923—1924 knappt kunna göra sig räkning på större skattebelopp än 8,000,000 kronor eller dubbla det av riksräkenskapsverket för första halvåret 1923 beräknade beloppet.

Genom nådiga förordningen den 15 juni 1922 (nr 317) genomfördes vissa höjningar i stämpelförordningens av den 19 november 1914 (nr 383) tariffer. Genom förverkligandet av det förslag, som låg till grund för förstnämnda nådiga förordning (prop. nr 224) beräknades av chefen för finansdepartementet i anförande till statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 januari 1922 statsverket skola tillföras 2 miljoner kronor årligen. Förslaget bifölls av riksdagen med vissa ändringar, av vilka emellertid endast den, som innefattar avslag å den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av stämpelskatterna vid den i 3 § förekommande rubriken 'protokoll, annat' torde vara av betydelse för stämpeluppbörden. Med hänsyn till ej mindre berörda ändring än även siffrorna för stämpelinkomsterna under årets fyra första månader nedsatte riksdagen det i statsverkspropositionen föreslagna beloppet för ifrågavarande inkomsttitel med 3 miljoner kronor.

I skrivelse den 24 oktober innevarande år anför generalpoststyrelsen efter att hava framhållit vanskligheten av att så långt i förväg, som här är fallet, framlägga några kalkyler beträffande stämpeluppbörden, att de under år 1921 till statskassan från postverket inlevererade stämpelmedel hava belöpt sig till i runt tal 54,739,000 kronor. För år 1922 äro stämpelmedelsintäkterna i riksstaten upptagna till 54 miljoner kronor och för första halvåret 1923 till 22 miljoner kronor. Ut i en till finansdepartementet den 14 augusti 1922 på anmodan lämnad uppgift har generalpoststyrelsen beräknat de statskassan tillgodokommande stämpelmedlen för år 1922 till 48 miljoner kronor.

De från generalpoststyrelsen månad för månad till statskassan inlevererade stämpelmedlen under år 1921 samt intill utgången av november månad år 1922 framgå närmare av nedanstående tablå, vari endast avrundade belopp förekomma.

M å n a d	Å r 1921		Å r 1922		
	Uppbörd per månad miljoner kronor	Uppbörd per kvartal miljoner kronor	Uppbörd per månad miljoner kronor	Uppbörd per kvartal miljoner kronor	Ökning (+) minskning (--) från år 1921 i %
Januari .....	5.19		3.94		
Februari .....	6.68		4.69		
Mars .....	5.04	16.91	2.17	10.80	— 36.1
April .....	5.05		4.28		
Maj .....	5.68		6.18		
Juni .....	4.37	15.10	4.03	14.44	— 4.4
Juli .....	3.19		3.57		
Augusti .....	4.75		4.41		
September .....	2.44	10.38	2.51	10.49	+ 1.1
Oktober .....	2.81		3.14		
November .....	5.83		4.20		
December .....	3.71	12.35	—	7.84	
Summa		54.74	för 11 månader	43.07	

Generalpoststyrelsen har ifrågasatt att man för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 skulle kunna kalkylera med samma stämpelinkomst som för år 1922. Med hänsyn emellertid till oberäkneligheten av de faktorer, som äro väsentligt bestämmande för stämpelinkomsterna, har styrelsen dock ansett försiktigheten bjuda att nu räkna med något lägre belopp och framhåller, att om man antager att stämpelmedelsintäkterna under budgetåret 1923—1924 skulle bliva proportionsvis ungefär lika stora som de under första halvåret 1923 beräknade, skulle man enligt generalpoststyrelsens mening för nämnda budgetår kunna upptaga en stämpeluppbörd av 44 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket anser sig kunna föreslå ett något högre belopp. Dels har man alltid att vänta en viss, om än mindre uppbörd genom länsstyrelserna. Dels tyda siffrorna i förestående tabell på att en viss stegring i förhållande till motsvarande siffror 1921 inträffat ungefär vid mitten av innevarande år, och om man än icke därav vågar draga den slutsatsen, att för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 kan emotses samma eller högre belopp än för år 1921 — eller i det närmaste 55,000,000 kronor — torde man dock med hänsyn till den större livaktighet, som

måste inträda vid en återhämtning i det allmänna finansiella läget, kunna räkna med ett belopp som åtminstone med 2,000,000 kronor överstiger det, varmed generalpoststyrelsen kalkylerat för innevarande år eller 50,000,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i sin förslagstabell uppfört sistnämnda belopp.»

*Departementets chefen.* Till statsrådsprotokollet den 8 januari 1923 har dåvarande chefen för finansdepartementet rörande ifrågakvarande inkomsttitel anfört följande:

»*Stämpelmedlen* hava av riksräkenskapsverket beräknats till 50 miljoner kronor, medan generalpoststyrelsen ansett försiktigheten bjuda att stanna vid 44 miljoner kronor. Sistnämnda belopp utgör det dubbla i förhållande till vad som beräknats å halvårsstaten.

För år 1922, då stämpelmedlen å riksstaten upptagits till 54 miljoner kronor, torde hava influtit inemot 48 miljoner kronor. Då de förbättrade konjunkturen, varmed man under budgetåret 1923—1924 enligt min uppfattning bör räkna, torde få antagas medföra en ej obetydlig höjning av stämpelinkomsterna, synes mig riksräkenskapsverkets siffra, 50 miljoner kronor, snarare vara för låg än för hög. Jag ifrågasätter emellertid ingen ändring i verkets förslag.»

*Statsverkspropositionen.* Stämpelmedlen äro följaktligen i statsverkspropositionen upptagna med 50,000,000 kronor.

*Prop. nr 50.* Genom en den 26 januari 1923 dagtecknad proposition, nr 50, har Kungl. Maj:t föreslagit förlängd giltighet för de nu gällande förhöjda stämpelavgifterna vid köp och byte av fondpapper. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 8) har detta förslag av riksdagen numera bifallits.

*Prop. nr 199.* Genom en den 16 mars 1923 dagtecknad proposition, nr 199, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror. Förslaget avsåg att åt den nuvarande förordningen i ämnet, vilken gäller till utgången av år 1923, giva förlängd giltighet till utgången av år 1924, dock med ändring av sättet för stämpelavgiftens utgörande. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 33) har riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts sistnämnda proposition.

*Utskottet.* Enligt vad utskottet inhämtat hava stämpelmedlen tillfört statsverket en behållen inkomst av 47,698,064 kronor 63 öre år 1922, 10,519,061 kronor 73 öre första kvartalet 1923 och 4,072,516 kronor 15 öre under april månad 1923.

Då förutvarande chefen för finansdepartementet ansett stämpelmedlen kunna för instundande budgetår upptagas till 50 miljoner kronor, har departementschefen utgått från den uppfattning om förbättring av konjunkturerna, som departementschefen lagt till grund för inkomstberäkningen i det hela. Bevillningsutskottet, som även ansett sig kunna räkna med en uppåtgående tendens, har emellertid, då de nyss meddelade siffrorna för de fyra första månaderna innevarande år nära överensstämma med motsvarande siffror för år 1922 (se sid. 11), ansett försiktigheten bjuda, att ifrågakvarande inkomstitel icke upptages till väsentligt högre belopp än det som i behållen inkomst influtit å titeln år 1922.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att stämpelmedlen måtte för budgetåret 1923—  
1924 beräknas till ..... kronor 48,000,000.

5:o.

### Lastpenningarna.

I fråga om denna inkomstitel har riksräkenskapsverket i skrivelsen den 9 december 1922 anfört följande:

*Riksräken-  
skapsverket.*

»Lastpenningar, bevilling, hava lämnat en behållen inkomst av

år 1918.....	kronor 450,180
» 1919.....	» 579,388
» 1920.....	» 864,435
» 1921.....	» 585,511.

Den redan år 1920 av generaltullstyrelsen väckta och av kommerskollegium och statskontoret omfattade tanken att lastpenningarna borde i samband med en eventuell omreglering av fyr- och båkmedlen avskaffas har sedermera befunnit sig under utredning, därvid man avsett att undersöka möjligheten och lämpligheten av en ändring av nuvarande system för beräkandet och uppbörden av allmänna sjöfartsavgifter med undantag av lotsavgifter. Då, enligt vad riksräkenskapsverket inhämtat, nämnda utredning ännu icke så fortskridit, att man kan vänta lastpenningarnas borttagande under det budgetår, som nu är i fråga, och då dessutom Eders Kungl. Majt enligt nådigt brev den 24 nästlidne november förordnat att sjöfartsavgiftsakkunnigas utredningsarbete skall från och med den 1 januari 1923 vila, har ämbetsverket upptagit inkomstiteln 'lastpenningar' jämväl i nu föreliggande förslag.

Enligt nådiga förordningen den 19 maj 1922, nr 208, vilken trädde i kraft den 1 juli 1922 och gäller till och med den 30 juni 1924, är numera befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar medgiven. Vid framläggande av förslag

till nämnda förordning framhöll emellertid föredragande departementschefen, att enligt hans mening den jämförelsevis obetydliga minskning i den totala uppburden av lastpenningar, som skulle föranledas av de förordade avgiftslindringarna, icke vore av beskaffenhet att böra påverka beräkningarna för första halvåret 1923 rörande avkastningen av ifrågavarande inkomstitel. Ej heller vid beräkningarna för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 läres, enligt vad riksräkenskapsverket inhämtat, hänsyn till de medgivna lindringarna behöva tagas. I riksstaten för år 1922 äro lastpenningarna beräknade till 500,000 kronor. Emellertid hava inkomsterna å titeln redan vid utgången av oktober månad innevarande år belöpt sig till 526,033 kronor, varjämte den debiterade inkomsten för sistlidne november uppgick till 41,257 kronor. Under december månad nästlidet år inflöto 52,901 kronor. Vid årets utgång torde komma att å titeln förefinnas ett överskott av minst 100,000 kronor. Riksräkenskapsverket har därför ansett sig kunna upptaga densamma till 600,000 kronor.»

*Statsverks-  
propositionen.*

I statsverkspropositionen äro lastpenningarna uppförda med av riksräkenskapsverket sålunda föreslaget belopp, 600,000 kronor.

*Utskottet.*

Utskottet har inhämtat, att lastpenningarna tillfört statsverket en behållen inkomst av 599,780 kronor 81 öre år 1922, 143,948 kronor 73 öre första kvartalet 1923 och 41,458 kronor 39 öre under april månad 1923.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att lastpenningarna måtte för budgetåret 1923—  
1924 beräknas till..... kronor 600,000.

6:o.

### Tullmedlen.

*Riksräken-  
skapsverket.*

Rörande denna inkomstitel har riksräkenskapsverket i sin förenämnda skrivelse den 9 december 1922 anfört följande:

»Tullmedel, bevilling, hava lämnat en behållen inkomst av

år 1918 .....	kronor	36,479,355
» 1919 .....	»	99,952,782
» 1920 .....	»	144,674,952
» 1921 .....	»	102,333,299.

I riksstaten för år 1922 äro dessa medel upptagna till ett belopp av 110,000,000 kronor.

Den avsevärda stegring av tulluppbörden, som inkomstsiffrorna för åren 1918—1920 angiva, har, såsom synes, under år 1921 efterträtts av en betydande nedgång. Tydligt är ock, att lågkonjunkturen och den stagnation i affärlivet, som denna fört med sig, måste i fråga om denna del av statsmedelsuppbörden spela en högst väsentlig roll.

Den behållna inkomsten å tullmedlen uppgick under jannari—oktober innevarande år till 85,771,392 kronor. Och det för november månad debiterade beloppet var 11,694,561 kronor. För december månad sistlidet år belöpte sig tulluppbörden till 11,078,798 kronor. Dessa siffror antyda, att den totala uppbörden innevarande år kan beräknas komma att uppgå till åtminstone 108,000,000 kronor.

Emellertid har, enligt nådiga kungörelsen den 20 maj 1922, nr 203, från och med den 22 maj 1922 en tullförhöjning å kaffe trätt i kraft, vilken beräknats under ett år tillföra statskassan nya inkomster till ett sammanlagt belopp av 15,000,000 kronor. Med utgången av maj månad inträffade även den förändring, att de förordningar, som reglerade glidtullarna å spannmål, upphörde att gälla, varefter de tullsatser, som gällde före glidtullsystemets införande, åter trädde i kraft. Den erfarenhet, som stått riksräkenskapsverket till buds i fråga om tulluppbörden efter dessa förändringar, innefattas i följande sammandrag av hit inkomna kassarapporter:

		T u l l u p p b ö r d		
		Brutto	Restitutioner	Netto
Juni .....	kronor	8,409,059	324,186	8,084,873
Juli .....	»	7,283,311	889,123	6,394,188
Augusti .....	»	9,078,761	182,319	8,896,442
September .....	»	10,668,996	288,967	10,380,029
Oktober .....	»	11,093,527	479,230	10,614,297
Summa kronor		46,533,654	2,163,825	44,369,829

Om uppbörden under årets tolv månader kunde beräknas utfalla proportionellt mot förhållandena under förestående fem månader, skulle man för helt år få

bruttouppbörd .....	kronor	111,680,770
restitutioner .....	»	5,193,180
nettouppbörd .....	»	106,487,590.

Det vill alltså synas som om den inträdda depressionen jämte glidtullarnas avskaffande aldeles neutraliserat den av kaffetullförhöjningen väntade stegringen av tulluppbörden på det hela.

Enligt en till riksräkenskapsverket den 8 november inkommen skrivelse anser generaltullstyrelsen, att den debiterade (brutto-) uppbörden av tullmedel för innevarande år torde kunna beräknas stiga till 108,000,000 kronor. Och under förutsättning av normal import och oförändrade tullsatser beräknar styrelsen tulluppbörden för budgetåret 1923—1924 till 110,000,000 kronor. Angående restitutioner av tullmedel yttrar styrelsen, att dessa, som för år 1921 uppgingo till i runt tal 2,180,000 kronor och för innevarande år torde stiga till ett belopp av över 3,600,000 kronor, synas för budgetåret 1923—1924 kunna beräknas till minst samma belopp.

Slutligen må här meddelas följande tabell, utvisande den *debiterade* tulluppbörden under de särskilda månaderna av innevarande och nästföregående år.

M å n a d	1921	1922
Januari .....	8,163,470.55	7,796,560.32
Februari .....	8,279,666.49	5,113,225.05
Mars .....	6,692,887.74	10,186,193.13
April .....	7,406,045.98	9,117,384.93
Maj .....	8,131,348.05	8,985,160.11
Juni .....	8,255,318.50	8,548,326.95
Juli .....	8,603,242.06	7,436,469.74
Augusti .....	8,779,771.38	9,611,372.86
September .....	10,678,190.16	10,985,114.69
Oktober .....	8,795,004.14	11,209,310.44
November .....	9,810,947.98	11,694,560.56
December .....	10,922,548.86	10,922,548.86 <sup>1</sup>
Summa kronor	104,518,441.87	111,606,227.64

Av denna tablå synes framgå, att en avsevärd stegring kan motses med den började allmänna återhämtningen, och riksräkenskapsverket finner sig på grund härav kunna föreslå, att tullmedlen upptagas i 1923—1924 års budget med 112,000,000 kronor därvid avdrag skett för restitutioner.»

Departements-  
chefen.

Förutvarande chefen för finansdepartementet har rörande ifråga-  
varande inkomstitel anfört:

»Tullmedlen äro i riksräkenskapsverkets förslag upptagna till 112 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har däremot beräknat beloppet till 106.4 miljoner kronor. På riksstaten för första halvåret 1923 äro tullmedlen upptagna till 56 miljoner kronor.

För år 1922 hava enligt senast tillgängliga uppgifter tullarna lämnat en inkomst av över 108 miljoner kronor, varav omkring 60 under det senare halvåret. Med antagande av fortfarande förbättrade konjunkturer är jag för min del benägen anse, att den av riksräkenskapsverket beräknade inkomsten för det nya budgetåret, 112 miljoner kronor, kommer att överskridas. En höjning av inkomstiteln till 114 miljoner kronor skulle innebära ej fullt samma ökning av tullinkomsten i förhållande till 1922 års siffra, som denna i sin ordning innebär jämförd med 1921 års tullinkomst. En dylik inkomstökning synes mig vara ganska försiktigt beräknad. Jag anser mig därför kunna tillstyrka, att tullmedlen i riksstatsförslaget uppföras med 114 miljoner kronor.»

Statsverks-  
propositionen.

Tullmedlen hava alltså i statsverkspropositionen upptagits till 114,000,000 kronor.

<sup>1</sup> Motsvarande siffra för december 1921.



Enligt vad utskottet inhämtat har den behållna inkomsten å ifrågasvarande inkomstitel utgjort: år 1922 108,714,123 kronor 31 öre samt år 1923 under första kvartalet 28,783,025 kronor 4 öre och under april månad 10,895,681 kronor 83 öre.

Utskottet.

Den stegring i tullinkomsterna, som riksräkenskapsverket, med stöd av månadssiffrorna för 1922 jämförda med motsvarande siffror för 1921, ansett kunna motses och med vilken även fördragande departementschefen räknat, har under innevarande års fyra första månader tydligt gjort sig gällande. Medan den debiterade tullinkomsten under det första tertialet år 1922 utgjorde, i avrundat tal, 32.2 miljoner kronor, utvisar nämligen motsvarande tid innevarande år en behållen tullinkomst av, likaledes i avrundat tal, 39.7 miljoner kronor. De sålunda numera tillgängliga siffrorna för 1923 hava synts utskottet giva gott stöd åt en högre beräkning av ifrågasvarande inkomstitel än den av Kungl. Maj:t föreslagna; och har utskottet ansett sig kunna föreslå en höjning med 3 miljoner kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att tullmedlen måtte för budgetåret 1923—1924  
beräknas till ..... kronor 117,000,000.

7:o.

### Sockerskatten.

I skrivelsen den 9 december 1922 har riksräkenskapsverket angående sockerskatten anført följande:

Riksräken-  
skapsverket.

»**Sockerskatt**, bevillning, är i riksstaterna för år 1922 och första halvåret 1923 upptagen till respektive 27,000,000 och 10,000,000 kronor.

Den behållna uppbörden å inkomstiteln har utgjort:

år 1918 .....	kronor 11,463,271
» 1919 .....	» 17,536,165
» 1920 .....	» 26,646,282
» 1921 .....	» 25,113,690.

Under januari—november 1922 har förevarande inkomstitel tillfört statsverket sammanlagt 22,319,565 kronor. I sistnämnda belopp ingår emellertid icke tullverkets hithörande uppbörd. För november månad detta år uppgick den hos tullverket debiterade sockerskatten till 25,817 kronor. Då till statsverket under

*Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 34 häft. (Nr 47.)* 3

december månad sistlidet år i sockerskatt inflöto 2,240,885 kronor, torde med ledning härav 1922 års uppbörd kunna beräknas uppgå till cirka 25,000,000 kronor.

I skrivelse den 25 sistlidne oktober yttrar kontrollstyrelsen beträffande sockerskatten, att för tiden 1 juli 1921—30 juni 1922 den debiterade skatten uppgick till i runt tal 24,000,000 kronor. Enligt kontrollstyrelsens mening funnes icke någon anledning antaga att, i jämförelse med nyssnämnda tidsperiod, någon ökning av sockerskatten komme att inträffa under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924. Sockerskatten torde därför, säger kontrollstyrelsen, kunna för sagda tid approximativt beräknas till omkring 24,000,000 kronor.

Riksräkenskapsverket vill emellertid erinra om att beträffande sistnämnda belopp kontrollstyrelsen icke tagit hänsyn till skatten å det socker, som införes till riket, vilken skatt uppbäres och redovisas av tullverket. Enligt från nämnda verk erhållen uppgift belöper sig den debiterade sockerskatten för januari—november 1922 till 1,014,840 kronor. Genom nådiga förordningen den 19 maj innevarande år (nr 210) angående beskattning av socker, vilken förordning trädde i kraft den 1 sistlidne augusti, har vidare sockerskatten undergått en förhöjning. Enligt en hos kontrollstyrelsen gjord beräkning skulle, därest denna förhöjning hade trätt i kraft redan år 1921, för tiden juli—november sagda år statsverket hava tillförts ytterligare 252,086 kronor. Om man utgår ifrån, att förhållandena under budgetåret 1923—1924 skola i förevarande avseende bliva likartade med ställningen under år 1921 och under förutsättning av någorlunda jämn uppbörd, skulle statsverket genom sagda förhöjning ytterligare tillföras cirka 600,000 kronor årligen.

Under hänvisning till vad riksräkenskapsverket sålunda anfört hemställer riksräkenskapsverket, att sockerskatten i riksstaten för budgetåret 1923—1924 måtte upptagas till ett uppåt avrundat belopp av 26,000,000 kronor.»

*Statsverks-  
propositionen.*

I statsverkspropositionen är sockerskatten uppförd med av riksräkenskapsverket sålunda föreslaget belopp, 26,000,000 kronor.

*Utskottet.*

Den behållna inkomsten å ifrågavarande inkomsttitel har, enligt vad utskottet inhämtat, utgjort under år 1922 24,718,447 kronor 40 öre samt år 1923 under första kvartalet 7,033,592 kronor 78 öre och under april månad 1,822,815 kronor 28 öre.

Utskottet får hemställa,

att sockerskatten måtte för budgetåret 1923—  
1924 beräknas till..... kronor 26,000,000.

8:o.

### Skatt å tobak.

Beträffande inkomstittlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 9 december 1922 anfört följande:

Riksräkenskapsverket.

»Tobaksskatt, bevilling, är i rikstaten för första halvåret 1923 upptagen till 16,000,000 kronor. Under månaderna januari—november innevarande år har å denna titel influtit 32,607,683 kronor, fördelade på sätt följande tablå utvisar:

M å n a d	O r d i n a r i e s k a t t			
	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen tillverkning	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen import	Tobaksskatt för tobakshandlares import av färdiga tobaksvaror	Summa
Januari .....	2,756,062 59	54,004 79	442,959 11	3,253,026 49
Februari.....	2,561,208 64	63,165 54	183,553 06	2,807,927 24
Mars .....	2,246,964 28	40,109 86	23,363 16	2,310,437 30
April .....	2,501,368 29	60,237 79	734,278 61	3,295,884 69
Maj .....	2,411,102 59	56,433 38	367,912 91	2,835,448 88
Juni .....	2,574,599 23	65,427 26	359,176 97	2,999,203 46
Juli .....	2,756,524 94	53,922 46	297,499 14	3,107,946 54
Augusti .....	2,682,167 13	28,180 07	275,382 26	2,985,729 46
September.....	2,814,096 46	27,658 60	315,471 75	3,157,226 81
Oktober .....	2,592,721 01	64,793 40	307,480 82	2,964,994 73
November .....	2,538,164 04	56,086 09	295,607 51	2,889,857 64
Summa inlevererade skattebelopp	28,434,979 20	570,019 24	3,602,684 80	32,607,683 24

Enligt uppgift från Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet torde man kunna beräkna, att under december månad skall kunna inlevereras cirka resp. 2,550,000 kronor för försålda tobaksvaror av egen tillverkning, 50,000 kronor för försålda tobaksvaror av egen import och 300,000 kronor för tobakshandlares import av färdiga tobaksvaror eller tillsammans 2,900,000 kronor, så att totalskattebeloppet för innevarande år skulle bliva respektive 30,984,979 kronor, 620,019 kronor och 3,902,685 kronor eller tillsammans 35,507,683 kronor.

Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet har i skrivelse den 27 sistlidna oktober ansett sig kunna uppskatta den ordinarie tobaksskatten för budgetåret 1923—1924 till 32,000,000 kronor, eller 3 1/2 miljon mindre än vad som nu beräknats inflyta år 1922. Monopolet har i skrivelse den 1 dennes meddelat riksräkenskapsverket, att man därvid utgått ifrån, att tobakskonsumenterna i stort sett skola förmå inköpa samma kvantiteter tobaksvaror som i år, men räknat med, att tobaksvarornas utförsäljningspris i vissa fall skola komma att nedgå, varigenom den ordinarie skatten, som utgår med viss procent av försäljningsbeloppet, minskas.

Det vill emellertid synas riksräkenskapsverket som om de sålunda återopade

omständigheterna icke skulle motivera en så stor försiktighet vid inkomsttitelns beräkning.

Redan den antydan, som göres därom att utförsäljningsprisen eventuellt komma att sänkas, väcker betänkligheter. I en tid, då statens inkomstillflöden äro så knappa som för närvarande, vill det synas som om ett statsmonopols möjligheter borde utnyttjas. Det är knappast sannolikt, att ett bibehållande av de nuvarande utförsäljningsprisen å tobak skulle avsevärt tillbakahålla konsumtionen, i varje händelse icke i den grad, att resultatet bleve en reduktion med hela 10 procent. Under förutsättning alltså, att icke en, som det vill synas riksräkenskapsverket fullkomligt opåkallad, prisreduktion företages, hemställer ämbetsverket att inkomsttiteln i 1923—1924 års budget upptages med 34,000,000 kronor.

**Särskild skatt å tobak**, bevilning, pålagd genom nådiga förordningen den 24 februari 1922 och i årets tilläggsstat beräknad till 8,000,000 kronor är i riksstaten för första halvåret 1923 upptagen med 6,000,000 kronor och har under tiden april—november innevarande år influtit med 6,774,494 kronor, fördelade på sätt nedanstående tablå utvisar.

Månad	Särskild skatt			
	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen tillverkning	Tobaksskatt för försålda tobaksvaror av egen import	Tobaksskatt för tobakshandlars import av färdiga tobaksvaror	Summa
April .....	633,105 06	37,986 79	332,379 59	1,003,471 44
Maj .....	607,475 47	31,267 82	158,125 14	796,868 43
Juni .....	646,318 79	30,188 06	173,368 31	849,875 16
Juli .....	688,894 48	24,561 66	131,827 97	845,284 11
Augusti .....	674,434 26	12,076 86	123,855 19	810,366 31
September .....	703,430 00	12,148 11	142,794 39	858,372 50
Oktober .....	650,898 64	32,716 23	139,094 53	822,709 40
November .....	623,323 55	30,479 66	133,744 37	787,547 58
Summa inlevererade skattebelopp	5,227,880 25	211,425 19	1,335,189 49	6,774,494 93

Enligt uppgift från Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet torde man kunna beräkna att under december månad skall kunna inlevereras cirka respektive 630,000 kronor för försålda tobaksvaror av egen tillverkning, 30,000 kronor för försålda tobaksvaror av egen import, 140,000 kronor för tobakshandlars import av färdiga tobaksvaror eller tillsammans 800,000 kronor, så att totalskattebeloppet för innevarande år skulle bliva respektive 5,857,880 kronor, 241,425 kronor och 1,475,189 kronor eller tillsammans 7,574,494 kronor, motsvarande en årsuppbörd av cirka 10,100,000 kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 1 innevarande månad anmärker bemälda bolag, att den särskilda skatten, som icke är beroende av utförsäljningspriset, ansetts kunna uppskattas till ungefär det belopp, som skulle inflyta år 1922 om skatten hela året varit pålagd, och bolaget har beräknat denna skatt för budgetåret 1923—1924 till i runt tal 10,000,000 kronor.

På grund av de anförda siffrorna tror riksräkenskapsverket sig emellertid kunna utan fara i förslagstabellen höja detta belopp till 10,100,000 kronor.»

Enligt förenämnda statsrådsprotokoll den 8 januari 1923 har då-  
varande chefen för finansdepartementet beträffande nu ifrågavarande inkomsttitlar anfört följande: *Departements-  
chefen.*

»Inkomsttitlarna *tobaksskatt* och *särskild skatt å tobak* hava av riksräkenskapsverket beräknats till 34 respektive 10.1 miljoner kronor, medan tobaksmonopolbolaget beräknat motsvarande belopp till 32 respektive 10 miljoner kronor.

I samband med framläggande av förslag till förnyad särskild skatt å tobak har jag för avsikt förorda viss omläggning av skattesatserna, på grund varav denna inkomsttitel torde kunna upptagas till 12 miljoner kronor. Med hänsyn härtill och då försiktigheten kräver, att inkomsttitlarna ej beräknas för högt, läser den ordinarie tobaksskatten böra något sänkas under vad riksräkenskapsverket beräknat, och förordar jag fördenskull, att sistnämnda skatt upptages till ett belopp av 33 miljoner kronor.»

Inkomsttitlarna *tobaksskatt* och *särskild skatt å tobak* hava alltså i statsverkspropositionen upptagits till respektive 33,000,000 och 12,000,000 kronor. *Statsverks-  
propositionen.*

Med proposition nr 113 av den 23 februari 1923 har Kungl. Maj:t *Prop. nr 113.* sedermera framlagt, bland annat, förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror, innefattande förslag, att den av 1922 års riksdag för tiden till och med den 30 juni 1923 beslutade särskilda skatten å tobaksvaror måtte, med vissa ändringar, fortfara att gälla till och med den 30 juni 1924. Ändringarna avse dels i fråga om importerade varor skattens sänkning för cigarrer med 1 öre, för cigarrcigarretter med 0.7 öre och för cigarretter med 0.3 öre och dels beträffande inhemska varor en skattehöjning, så att skatt skall utgå för inhemska cigarrer med 0.8 öre, cigarrcigarretter med 0.6 öre och cigarretter med 0.5 öre, medan särskild skatt tidigare utgått endast för inhemska cigarretter med 0.4 öre, allt per styck.

Propositionen var byggd på ett inom tobaksmonopolet uppgjort förslag, vid vars avgivande förklarats, att därest det skulle visa sig oundgängligen nödigt, även en höjning av den särskilda skatten å inom riket tillverkat snus från 30 till 38 öre per kilogram kunde ifrågasättas.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen, bland annat, anfört, att man endast med en optimistisk kalkyl kunde med de föreslagna skattesatserna påräkna de 12 miljoner kronor, vilka upptagits i statsverkspropositionen. Detta förhållande syntes departementschefen i själva verket vara ägnat att föranleda ett övervägande, huruvida ej läget vore sådant, att även för snus en skatteökning borde komma till stånd. Under anförande att beräkningen av den ordinarie tobaksskatten, 33 miljoner kronor, emellertid skett med iakttagande av en viss försiktighet, förklarade sig departementschefen ej nödsakad att föreslå någon sådan skatteökning. Till någon ändring i de inkomstberäkningar, som skett i statsverkspropositionen beträffande tobaksskatten, fann sålunda departementschefen ej anledning.

I enlighet med bevillningsutskottets i betänkande nr 31 gjorda hemställan har riksdagen antagit Kungl. Maj:ts förenämnda förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror.

*Utskottet.*

Beträffande inkomsterna å ifrågavarande titlar har utskottet inhämtat följande uppgifter:

	1922	1:sta kvart. 1923	april 1923
tobaksskatt .....	kronor 35,550,265.81	5,612,185.98	2,301,786.17
särskild skatt å tobak »	7,591,235.64	1,540,631.67	652,762.94

Förestående siffror synas giva vid handen, att en nedgång i omsättningen av tobaksvaror inträtt under innevarande år. Med hänsyn såväl härtill som ock, beträffande tobaksskatten, vilken utgår med viss procent av tobaksvarornas utförsäljningspris, till det förhållandet att monopolet — enligt vad riksräkenskapsverket meddelat (sid. 19) — räknat med att sagda pris skulle i vissa fall komma att nedgå, har utskottet ansett sig böra föreslå en jämkning nedåt av den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av ifrågavarande titlar i så måtto, att i riksstaten för det stundande budgetåret vardera titeln upptages till ett belopp, som med 1 miljon kronor understiger det i statsverkspropositionen föreslagna.

Utskottet hemställer följaktligen,

att tobaksskatt och särskild skatt å tobak måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas sålunda:

tobaksskatt.....	kronor	32,000,000
särskild skatt å tobak.....	»	11,000,000.

9:o.

### Brännvinstillverkningskatt.

Rörande denna inkomsttitel har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 9 december 1922 anfört följande:

*Riksräknings-*  
*skapsverket.*

»**Brännvinstillverkningskatt**, bevillning, är i riksstaterna för nedannämnda år uppförd med följande belopp:

år 1918.....	kronor	8,225,000
» 1919.....	»	2,800,000
» 1920.....	»	8,000,000
» 1921.....	»	15,000,000
» 1922.....	»	17,000,000

Den behållna inkomsten har utgjort

år 1918.....	kronor	3,281,102
» 1919.....	»	6,479,309
» 1920.....	»	17,739,819
» 1921.....	»	12,702,868

Under de elva första månaderna av innevarande år har nettoinkomsten utgjort 11,905,249 kronor, motsvarande en årsuppbörd av 12,987,544 kronor.

I sin ovan nämnda skrivelse den 25 oktober beräknar kontrollstyrelsen, att förbrukningen av beskattat brännvin under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 kommer att uppgå till cirka 18,000,000 liter av normalstyrka. Det däremot svarande skattebeloppet är 12,000,000 kronor, med vilket belopp kontrollstyrelsen anser att brännvinstillverkningskatten kommer att inflyta.

Riksräkenskapsverket har med hänsyn till de i verkligheten ernådda siffrorna — — uppfört förevarande inkomsttitel med ett till 13,000,000 kronor förhöjt belopp.»

Med enahanda belopp, 13,000,000 kronor, är inkomsttiteln upptagen i statsverkspropositionens förslag till riksstat.

*Statsverks-*  
*propositionen.*

Enligt vad utskottet inhämtat har nettoinkomsten av brännvinstillverkningskatten utgjort under år 1922 13,668,520 kronor 04 öre samt år 1923 under första kvartalet 1,578,943 kronor 57 öre och under april månad 904,744 kronor 25 öre.

*Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att brännvinstillverkningsskatten måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas till kronor 13,000,000.

10:o.

### Rusdrycksförsäljningsmedel.

Riksräkenskapsverket

Härom har riksräkenskapsverket i sin skrivelse den 9 december 1922 anfört följande:

»Å denna titel, som är avsedd att upptaga rusdrycksbolagens vinstmedel för föregående år, hava till statsverket influtit i behållen inkomst under nedanstående år följande belopp:

år 1918	.....	kronor	8,228,079
» 1919	.....	»	12,098,539
» 1920	.....	»	28,840,599
» 1921	.....	»	37,383,097

I 1921 års riksstat äro rusdrycksförsäljningsmedlen upptagna till 20,000,000 kronor och i 1922 års riksstat till 30,000,000 kronor, en höjning i beräkningen, som, enligt vad kontrollstyrelsen i skrivelse den 26 oktober 1921 erinrade, företogs med hänsyn till resultatet av rusdrycksförsäljningsbolagens verksamhet under 1920 och 1921.

I samma skrivelse anförde kontrollstyrelsen vidare, att styrelsen numera infordrat uppgifter om de belopp, de olika bolagen kunna beräknas lämna i vinst av rörelsen under år 1921 — dessa vinstbelopp skola inbetalas till statsverket inom mars månads utgång 1922. Därvid har det visat sig, att det sammanlagda beloppet av denna vinst icke uppgår till mera än ungefär 21,000,000 kronor. Såsom medverkande orsaker till denna betydande nedgång av vinstmedlen i jämförelse med föregående år må anföras dels den allmänna depressionen, som åstadkommit att konsumenterna numera förbruka billigare varor, varå försäljningsvinsten blir mindre, dels en nedgång i konsumtionen, framkallad av konjunkturförsämringen, den starka beskattningen av spritdrycker genom omsättnings- och utskänkningsskatten samt på många orter av en skärpning av restriktionerna, dels ock av den höjda inkomst- och förmögenhetsskatten, som medfört att bolagen varit nödsakade att göra betydande reservationer för skatter.

Det inom riksräkenskapsverket upprättade sammandraget, utvisande inkomsttillflödet enligt inkomna kassarapporter under januari—november månader 1922, visar en behållen inkomst å förevarande inkomsttitel av 21,128,374 kronor, utgörande bolagens vinst av rörelsen under år 1921, vadan här ett underskott av närmare 9 miljoner kronor kommer att uppstå vid innevarande års slut.

Beträffande inkomsterna av rusdrycksförsäljningsmedel, som komma att inflyta under budgetåret 1923—1924, anför kontrollstyrelsen i sin förut åberopade skrivelse av den 25 oktober detta år att med all sannolikhet komme nettovinsten för år 1923 att understiga nettovinsten för år 1921. Omsättningen i liter torde



nämligen under år 1923 bliva åtskilligt mindre än under år 1921. Vidare torde inköpsprisen sannolikt i någon mån sjunka. De till nettovinstens sänkande bidragande faktorerna motverkades emellertid av vissa andra omständigheter. Bolagens omkostnader för år 1923 kunde beräknas ej oväsentligt understiga omkostnaderna för år 1921. De reservationer av varje års nettovinst, som av bolagen verkställdes för bestridande av skatterna för kommande år, torde ock kunna väntas bliva mindre än samma reservationer under år 1921. Inträdde slutligen en förändring till det bättre i det allmänna ekonomiska läget, kunde detta väntas medföra en förskjutning vid inköpen till förmån för de dyrare varuslagen.

Med hänsyn till vad sålunda anförts ansåge kontrollstyrelsen nettovinsten å bolagens rörelse under år 1923 kunna beräknas till omkring 18,000,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har — — — uppfört rusdrycksförsäljningsmedel med 18,000,000 kronor.»

I enlighet med kontrollstyrelsens, av riksräkenskapsverket godkända beräkning hava rusdrycksförsäljningsmedlen i riksstaten uppförts med 18,000,000 kronor. *Statsverkspropositionen.*

Utskottet har inhämtat, att å förevarande inkomsttitel influtit i behållen inkomst under år 1922 21,128,374 kronor 11 öre samt år 1923 under första kvartalet 4,740,845 kronor 69 öre och under april månad 8,333,366 kronor 33 öre. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att rusdrycksförsäljningsmedlen måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas till ..... kronor 18,000,000.

11:o.

### Maltskatt.

I sin skrivelse den 9 december 1922 har riksräkenskapsverket härom anført följande: *Riksräkenskapsverket.*

»**Maltskatt**, bevilling, tillförde statsverket under nedannämnda år följande inkomstbelopp:

år 1918 .....	kronor	747,071
» 1919 .....	»	2,616,204
» 1920 .....	»	4,423,902
» 1921 .....	»	4,294,883

Kontrollstyrelsen anförde 1920 angående denna skatt, bland annat, att det syntes vara ganska sannolikt, att under de närmaste åren någon tillverkning av *Bihug till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 34 häft. (Nr 47.)* 4

maltdrycker av klass III icke skulle komma att påbörjas. 'Med hänsyn härtill', fortsatte styrelsen, 'och då för tillverkning av maltdrycker av klass III åtgår större mängd malt än för tillverkning av samma kvantitet andra maltdrycker, kan det antagas, att av denna orsak någon väsentligare höjning av maltskattens influtna belopp icke kommer att ske. Å andra sidan kan det antagas, att maltskatten för framtiden icke kommer att vara underkastad någon — i varje fall mera avsevärd — sänkning, enär, enligt vad erfarenheterna under 1920 giva vid handen, allmänheten i stor utsträckning övergått till att förtära maltdrycker av klass II — de enda skattepliktiga maltdrycker, som för närvarande tillverkas — och denna förbrukning torde icke komma att i någon mera märkbar grad minskas.' På grund av sålunda angivna omständigheter ansåg kontrollstyrelsen, att man med största sannolikhet kunde räkna med att maltskatten under åren 1921 och 1922 komme att inflyta med ungefär samma belopp som under 1920, eller omkring 4,400,000 kronor. Med detta belopp är skatten även uppförd i 1922 års riksstat, medan den för år 1921 beräknades till 6,000,000 kronor.

Enligt det inom riksräkenskapsverket upprättade sammandraget över inkomsttillflödet under januari—november månader innevarande år förefinnes en behållen inkomst å maltskatt av 3,599,551 kronor. Om man utgår ifrån, att december månads uppbörd blir ungefär densamma som under december 1921 eller 138,047 kronor, kan man motse en uppbörd för innevarande år, ungefär uppgående till 3,740,000 kronor.

I sin av riksräkenskapsverket förut återopade skrivelse den 25 oktober innevarande år uttalar kontrollstyrelsen den uppfattningen, att maltskatten under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 torde få beräknas till 4,400,000 kronor.

Med hänsyn till det siffermaterial, som här förebragts, anser sig emellertid riksräkenskapsverket icke kunna föreslå högre belopp än 4,000,000 kronor.»

*Departements-  
chefen.*

Till förenämnda statsrådsprotokoll över finansärenden den 8 januari 1923 har departementschefen meddelat, att han hade för avsikt att förorda en ökning av maltskatten och att han därför beräknade skatten för budgetåret 1923—1924 till 11 miljoner kronor.

*Statsverks-  
propositionen.*

Maltskatten har sålunda i statsverkspropositionen upptagits till nyssnämnda belopp, 11,000,000 kronor.

*Prop. nr 131.*

Genom proposition den 2 mars 1923, nr 131, har Kungl. Maj:t sedermera framlagt förslag till, bland annat, förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. I propositionen har av statsfinansiella skäl föreslagits en höjning av maltskatten från nuvarande belopp, nämligen 17 öre för de första 100,000 kilogrammen malt, som under visst tillverkningsår tillverkas vid bryggeri, där även andra maltdrycker än av första klassen få tillverkas, 20 öre för nästa 100,000 kilogram och 23 öre för varje kilogram utöver 200,000 kilogram, till respektive 67, 71 och 75 öre per kilogram för samma skatteklasser, som

nyss angivits. I samband med denna höjning av maltskatten har föreslagits, att det belopp, med vilket restitution av skatt erhålles för malt, som i skattepliktigt bryggeri omedelbart användes vid tillverkning av svagdricka, skall höjas från 14 öre per kilogram till 63 öre per kilogram. De nya skattebestämmelserna skulle träda i kraft den 1 oktober 1923.

Rörande beräkningen av maltskattens storlek har förutvarande chefen för finansdepartementet enligt det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden anfört följande:

»Den under tillverkningsåret 1 oktober 1921—30 september 1922 debiterade maltskatten utgjorde enligt uppgift från kontrollstyrelsen sammanlagt 3,882,547 kronor 22 öre. Detta skattebelopp fördelade sig å skatt, erlagd efter de tre olika skattesatserna, på följande sätt:

9,352,311 kg. malt å 17 öre	..... kronor	1,589,892: 87
2,231,230 » » » 20 »	..... »	446,246: —
8,022,160 » » » 23 »	..... »	1,845,096: 80

Summa under året avverkat malt 19,605,701 kg. Summa skatt härför kronor 3,881,235: 67.

Härtill kommer särskild skatt för de minsta bryggerierna enligt 5 § i gällande förordning med 1,311 kronor 55 öre, vilken summa inräknats i förenämnda, för 1921—1922 debiterade skattebelopp.

Motsvarande uppgifter för de senaste åren dessförinnan hava sammanförts i tabell III. I fråga om uppgifter för längre tid tillbaka tillåter jag mig hänvisa till tabellerna i 1917 års proposition nr 96.

**Tabell III. Maltförbrukning, vörtproduktion och debiterad tillverkningsskatt vid samtliga skattepliktiga bryggerier från och med tillverkningsåret 1916—1917.**

Tillverkningsår	Förbrukat malt i kilogram	Produktion skattepliktig vört i hektoliter	Produktion svagdricksvört i hektoliter	Debiterad tillverkningsskatt i kronor
1916—1917 .....	22,412,673	1,589,575	273,356	4,502,572.27
1917—1918 .....	5,758,971	243,713	749,126	1,102,358.77
1918—1919 .....	13,004,527	1,120,507	199,916	2,557,283.24
1919—1920 .....	22,331,247	1,706,097	197,887	4,489,638.59
1920—1921 .....	22,471,700	1,746,990	206,471	4,495,275.10
1921—1922 .....	19,605,701	1,529,396	140,211	3,882,547.22

Vid uppskattning av det skattebelopp, som, med utgångspunkt från nu anförda siffror, kan beräknas inflyta under budgetåret 1923—1924, bör hänsyn tagas dels till den inverkan, som å ena sidan den föreslagna förbättringen av pilsnerdrickats smak och hållbarhet och å andra sidan förevarande skattehöjning kan väntas hava på maldrycks-

konsumtionen, *dels* till den större myckenhet malt, som efter höjningen av extrakthalten kommer att åtgå till varje enhet färdig dryck, *dels ock* därtill, att den nya maltdryckstillverkningsförordningen icke kan träda i kraft förrän med ingången av det nya tillverkningsåret den 1 oktober i år och att skatteökningen av olika skäl — bland annat den därmed sammanhängande höjningen av pilsnerdrickats alkohol- och extrakthalt — icke lämpligen kan äga rum förrän samtidigt med förordningens ikraftträdande. En efter dessa riktlinjer inom finansdepartementet verkställd kalkyl har givit till resultat, att under budgetåret kan beräknas i maltskatt inflyta omkring 11.5 miljoner kronor. Efter avdrag av restitutioner för till svagdrickstillverkning använt malt, vilka restitutioner kunna beräknas under budgetåret uppgå till omkring 400,000 kronor, har maltskatten sålunda ansetts böra i statsverkspropositionen upptagas till 11 miljoner kronor.»

Bevillnings-  
utskottets  
betänkande  
nr 38.

I sitt i anledning av propositionen avgivna betänkande, nr 38, har bevillningsutskottet föreslagit, att de av Kungl. Maj:t föreslagna skattesatserna i så måtto ändras, att skatten bestämmes för den lägsta skatteklassen till 65 öre, för nästa skatteklass till 70 öre och för den högsta skatteklassen fortfarande till 75 öre, allt per kilogram. Härvid har utskottet uttalat, att en dylik ändring icke torde komma att i nämnvärd mån inverka på den väntade inkomsten av skatten. Restitutionsbeloppet för svagdricksmalt har utskottet samtidigt föreslagit till 62 öre per kilogram.

Riksdagen har numera fattat beslut i överensstämmelse med vad utskottet sålunda föreslagit.

I nyssnämnda betänkande har bevillningsutskottet jämväl föreslagit införande av en särskild maltskatt, utgående efter en skattesats av 48 öre per kilogram för malt, som under tiden från och med den 16 augusti till och med den 30 september 1923 i skattepliktigt bryggeri avverkas för tillverkning av maltdryck. Enligt utskottets förslag har riksdagen även antagit en förordning angående sådan särskild maltskatt.

Kalkyl be-  
träffande den  
särskilda  
maltskatten.

Enligt en inom finansdepartementets lagbyrå uppgjord kalkyl skulle — under förutsättning att maltavverkningen under den tid, den särskilda maltskatten skall utgå, blir proportionell mot avverkningen under år 1922 — den särskilda skatten komma att efter avdrag av restitutioner, beräknade jämväl i proportion till under år 1922 förekommande, giva en inkomst av omkring 1,117,000 kronor. Det har emellertid synts tillrådligt att, med hänsyn till möjligheten att maltavverkningen vid

tiden för skattens ikraftträdande förskjutes, avkastningen av den särskilda skatten beräknas till något lägre belopp, exempelvis 1,000,000 kronor.

Enligt vad utskottet inhämtat har den behållna inkomsten å ifrågasvarande inkomstitel utgjort: år 1922 3,693,186 kronor 23 öre samt år 1923 under första kvartalet 753,304 kronor 68 öre och under april månad 45,631 kronor 39 öre.

Utskottet.

Utskottet har funnit sig kunna godtaga den av Kungl. Maj:ts gjorda beräkningen av maltskatten och har med stöd av den inom finansdepartementets lagbyrå verkställda kalkylen ansett den särskilda maltskatten kunna beräknas till 1,000,000 kronor. Sistnämnda skatt har utskottet ansett lämpligen böra upptagas i riksstaten såsom en särskild inkomstitel.

Utskottet får förty hemställa,

att i riksstaten för budgetåret 1923—1924 måtte under egentliga statsinkomster upptagas följande inkomstitlar sålunda:

maltskatt, <i>bevillning</i> .....	kronor 11,000,000.
särskild maltskatt, <i>bevillning</i> .....	» 1,000,000

12:o.

### Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

I sin skrivelse den 9 december 1922 har riksräkenskapsverket rörande omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker anfört följande:

Riksräkningsverket.

» Dessa skatter utgå från och med den 1 juli 1920, och inkomstiteln uppfördes första gången å samma års tilläggsstat med ett till 20,000,000 kronor beräknat belopp samt har därefter uppförts jämväl å 1921 års riksstat med 41,000,000 kronor, å 1922 års riksstat och tilläggsstat med tillsammans 67,000,000 kronor och å riksstaten för första halvåret 1923 med 35,000,000 kronor.

Den behållna inkomsten utgjorde under år 1921 46,335,932 kronor.

Enligt nådiga förordningen den 22 juni 1920 (nr 330) utgjorde omsättnings-skatten 25 procent av det belopp, för vilket rusdrycksförsäljningsbolagen inköpa spritdrycker, och utskänkningsskatten 2 kronor för varje liter. Genom nådiga förordningen den 22 juni 1921 (nr 325) fördubblades från och med den 1 juli 1921 skattesatserna till respektive 50 procent och 4 kronor, en ökning, vars förutsatta inverkan på riksstaten för år 1922 framträdde i inkomstitelns höjande till 62,000,000 kronor. Vidare har genom nådiga förordningen den 9 sistlidne juni (nr 249) om-

sättningsskatten höjts till 65 procent, under det att utskänkningsskatten allt fortfarande skall utgå med 4 kronor för varje liter.

Inkomsttillflödet å förevarande titel under januari—november månader innevarande år utgjorde 51,178,494 kronor. På grund av den genom sistnämnda nådiga förordning genomförda förhöjningen av omsättningsskatten, vilken höjning trätt i kraft den 1 juli innevarande år, hade man kunnat vänta att uppbörden å denna titel skulle under senare delen av året utvisa en ökning. Av här nedan intagna tablå framgår emellertid att detta icke i någon avsevärd mån inträffat, vadan årsuppbörden torde komma att stanna vid omkring 56,000,000 kronor.

Omsättningsskatt och utskänkningsskatt å spritdrycker utgjorde:

	År 1921	År 1922
Januari .....	kronor 3,653,703	5,368,685
Februari .....	» 3,103,233	4,132,620
Mars .....	» 2,654,989	4,299,997
April .....	» 3,152,891	4,573,874
Maj .....	» 3,040,813	4,477,265
Juni .....	» 2,819,896	4,292,325
Juli .....	» 3,176,765	5,175,486
Augusti .....	» 5,313,385	4,603,885
September .....	» 5,011,445	5,030,666
Oktober .....	» 4,771,658	4,631,503
November .....	» 4,718,196	4,592,189
December .....	» 4,916,961	—

I sin meranämnda skrivelse den 25 oktober anförde kontrollstyrelsen att vid beräkning av det belopp, som kunde väntas inflyta till statsverket genom omsättnings- och utskänkningsskatten under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 hade kontrollstyrelsen utgått från oförändrade skattesatser (omsättningsskatten 65 %, utskänkningsskatten 4 kronor). Med denna utgångspunkt och under hänsynstagande dels till de belopp, som genom omsättnings- och utskänkningsskatten dittills tillförts statsverket, dels till de ovan angivna (jfr ovan sid. 24 och 25) å bolagens rörelse inverkan omständigheter, hade kontrollstyrelsen ansett omsättningsskatten för förevarande budgetår kunna beräknas lämna 45,000,000 kronor samt utskänkningsskatten 10,000,000 kronor eller sammanlagt 55,000,000 kronor.

Ifråga om skattetitels beroende av depressionen erinrar riksräkenskapsverket, att kontrollstyrelsen i en P. M. av den 14 maj 1921 anförde att i jämförelse med försäljningen under första kvartalet av år 1920 utvisade försäljningen under första kvartalet av år 1921 en nedgång av 10 procent i fråga om utminuterings och 30 procent i fråga om utskänkning. Depressionen hade sålunda haft större inverkan beträffande det senare slaget av rörelse. Detta torde i finansiellt hänseende innebära dels att bolagens vinst av detta slags rörelse komme att minska, dels att utskänkningsskatten komme att proportionsvis kraftigare nedgå, dels ock att, då försäljningen utskänkingsvis proportionsvis omfattade flera finare och därmed dyrare varuslag än utminuterings, försäljningen av de mera vinstgivande varorna komme att proportionsvis starkare minska än försäljningen av mindre vinstgivande varor. Detta sistnämnda förhållande komme att vara av betydelse för omsättningsskatten, vilken, som bekant, utginge efter varornas värde. I fråga om utminuterings torde

även förmärkas den inverkan av krisen, att en övergång från dyrare till billigare varor ägde rum, vilket i sin tur påverkade resultatet av omsättningsskattens beräkning.

I förslagstabellen har riksräkenskapsverket uppfört det av kontrollstyrelsen föreslagna beloppet eller 55,000,000 kronor.»

Vid anmälan i statsrådet den 8 januari 1923 av frågan om beräkningen av statsverkets inkomster under budgetåret 1923—1924 föreslog dåvarande chefen för finansdepartementet, att omsättnings- och utskänkningsskatten skulle upptagas allenast till 44 miljoner kronor mot 67 miljoner kronor för år 1922 och 35 miljoner kronor för första halvåret 1923; och yttrade departementschefen därvid, att den sålunda föreslagna sänkningen berodde icke blott på avtagande konsumtion, vilken beräknats föranleda minskning av inkomsten till 55 miljoner kronor, utan — och framför allt — på avsedd nedsättning av vissa skattesatser. Skattenedsättningen vore emellertid endast tänkt såsom motvikt mot en förutsatt ökning av maltskatten, vilken skatt för det kommande budgetåret beräknades till 11 miljoner kronor mot 4.4 miljoner kronor för år 1922. Till den slutliga beräkningen av inkomsttiteln hade departementschefen för avsikt att återkomma vid framläggandet av förslag till proposition angående förlängning av förordningen om omsättnings- och utskänkningsskatten.

*Departements-  
chefen den 8  
januari 1923.*

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker hava i enlighet med departementschefens förslag i statsverkspropositionen upptagits till 44,000,000 kronor. *Statsverks-  
propositionen.*

Såsom under nästföregående punkt omnämnts, har Kungl. Maj:t genom proposition den 2 mars 1923, nr 131, förelagt riksdagen förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker m. m., innefattande bland annat en väsentlig höjning av skattesatserna beträffande maltskatten, och har riksdagen numera i enlighet med bevillningsutskottets i betänkande nr 38 gjorda hemställan bifallit berörda proposition med vissa ändringar. *Prop. nr 131.*

Till det vid sistnämnda proposition i utdrag fogade statsrådsprotokollet yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet beträffande frågan om höjning av maltskatten bland annat följande. Det vore otvivelaktigt, att den skatt, som erlades för spritdrycker, räknat såväl efter myckenheten däri ingående alkohol som efter dryckernas tillverkningsvärde, genomgående vore betydligt större än skatten å maltdrycker. En överflyttning av skatt från spritdryckerna till maltdryckerna syntes så-

lunda redan ur denna synpunkt ej omotiverad. Departementschefens huvudsakliga skäl för en sänkning av vissa skattesatser beträffande omsättnings- och utskänkningsskatten vore emellertid att finna däri, att desamma visat sig på grund av sin höjd medföra vissa ogynnsamma verkningar i moraliskt och socialt avseende såsom i viss mån bidragande orsak till spritsmuggling och annan olaga spritdryckshantering. Detta förhållande vore för departementschefen ett avgörande skäl att föreslå viss omläggning av omsättnings- och utskänkningsskatten, vilken omläggning syntes böra kompenseras med höjd maltdrycksbeskattning.

*Prop. nr 232.*

Förslag rörande omläggning av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker i enlighet med vad sålunda förebådats har numera av Kungl. Maj:t framlagts genom en den 14 maj 1923 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition nr 232, vilken utskottet upptager till behandling i förevarande sammanhang. I denna proposition har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nyssnämnda dag,  
*dels* föreslagit riksdagen att antaga följande

## Förslag

till

**förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.**

Häri genom förordnas som följer:

### Omsättningskatt.

#### 1 §.

För spritdrycker, som försäljas här i riket, skall, i den utsträckning här nedan sägs, till staten erläggas en avgift, benämnd omsättningskatt.

#### 2 §.

Omsättningskatten upptages vid rusdrycksförsäljningsbolagens inköp av spritdrycker och utgår med 50 procent av det belopp, för vilket bolagen inköpa sådana drycker; dock att skatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit skall, då drycken



genom den för övervakande av detaljhandelsbolagens inköp tillsatta pris- och inköpsnämnden inköpes i buteljerat skick, utgå efter det pris, drycken skulle betingat vid inköp å fat.

Rusdrycksförsäljningsbolagen äga att efter grunder, som av kontrollstyrelsen fastställas, vid försäljningen av spritdryckerna göra sig betäckta för omsättningsskatten.

### 3 §.

I fråga om omsättningsskattens inlevererande till statsverket skall följande gälla:

Då rusdrycksförsäljningsbolags inköp av spritdrycker sker genom pris- och inköpsnämnden, skall bolaget vid spritdryckernas likviderande till nämnden erlagga omsättningsskatt för dryckerna.

Vid inköp av spritdrycker annorledes än genom berörda nämnd skall rusdrycksförsäljningsbolag senast den femtonde dagen i månaden näst efter den, under vilken inköpet ägt rum, till nämnden avlämna av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt uppgift rörande köpeskillingen, däri inberäknad tull- och fraktkostnad, ävensom erlagga därå belöpande omsättningsskatt.

Pris- och inköpsnämnden åligger att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning insätta under nästföregående månad influtna omsättningsskattebelopp.

### Utskänkningsskatt.

#### 4 §.

För spritdrycker, vilka utskänkas, skall upptagas en särskild avgift, benämnd utskänkningsskatt.

#### 5 §.

Utskänkningsskatt utgår med 2 kronor för varje liter egentligt brännvin och 4 kronor för varje liter av andra spritdrycker.

#### 6 §.

Utskänkningsskatten upptages vid utskänkningen, dock att, där rusdrycksförsäljningsbolag till annan överlåtitt rättighet till utskänkning eller sådan rättighet meddelats jämlikt 21 § 1 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, skatten skall

erläggas vid rättighetsinnehavarens inköp av spritdrycker för rörelsen, såsom om utskänknigen då ägde rum.

## 7 §.

För utskänkningsskatt ansvarar vederbörande rusdrycksförsäljningsbolag.

## 8 §.

Rusdrycksförsäljningsbolag åligger

*dels* att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning insätta utskänkningsskatt för den myckenhet spritdrycker, som från bolaget under nästföregående månad utskänkts eller till i 6 § omförmäld innehavare av utskänkningsrättighet försålts,

*dels ock* att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna — jämte bevis om berörda insättning — av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt, specificerad uppgift rörande omfattningen av berörda utskänkning och försäljning.

## 9 §.

Kontrollstyrelsen äger meddela närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för utskänkningsskattens uppbärande och redovisande.

**Gemensamma bestämmelser.**

## 10 §.

Kontrollstyrelsen åligger att före utgången av varje månad till statskontoret avlämna uppgift å de under nästföregående månad influtna omsättnings- och utskänkningsskattemedel.

## 11 §.

*1 mom.* Den, som i uppgift, varom i 3 § sägs, upptager lägre köpeskilling än den verkliga, så ock den, som i uppgift, varom i 8 § förmäles, upptager mindre myckenhet egentligt brännvin eller andra spritdrycker än som försålts, straffes med böter från och med ettusen till och med tiotusen kronor eller med fängelse. Den skyldige vare tillika pliktig att erlægga felande omsättnings- eller utskänkningsskatt.

*2 mom.* Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift, som i 3 § förmäles, eller avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 8 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften eller

beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där omsättnings-skatt ej inom stadgad tid av rusdrycksförsäljningsbolag inbetalas, må sådan skatt utmätas med 50 procent av det belopp, varå kontrollstyrelsen på grund av verkställd undersökning fastställer skatt hava bort erläggas. Likaledes må, där stadgad insättning av utskänknings-skatt ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken skatten utgått, blivit försäld, sådan skatt utmätas till ett belopp motsvarande 2 kronor för varje liter av den myckenhet egentligt brännvin och 4 kronor för varje liter av den myckenhet andra spritdrycker, som kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer hava försålts.

### 12 §.

Förseelse mot föreskrifterna i denna förordning åtalas vid allmän domstol.

Böter och viten, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1923 samt gäller in-till utgången av juni månad år 1924.

Härvid skall iakttagas:

Vad i förordningen den 9 juni 1922 (nr 249) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker stadgats om rätt för den, till vilken rusdrycksförsäljningsbolag överlåtit rättighet till utskänkning av spritdrycker, att efter utgången av sistnämnda förordnings giltighetstid återbekomma vad som erlagts i utskänknings-skatt för hans lager av spritdrycker vid sagda tidpunkt, skall äga giltighet allenast beträffande skillnaden mellan den sålunda erlagda skatten och vad som enligt denna förordning skolat erläggas i utskänknings-skatt för samma drycker.

I 6 § avsedd innehavare av utskänkingsrättighet, vilken vid utgången av denna förordnings giltighetstid innehar lager av spritdrycker, äger att, därest han nästa helgfria dag till det rusdrycksförsäljningsbolag, varifrån dryckerna inköpts, avlämnar på heder och samvete avgiven, specificerad uppgift angående berörda lager, återbekomma för spritdryckerna erlagd utskänknings-skatt. Upptager någon mot bättre vetande i omförmälda uppgift större myckenhet egentligt brännvin eller andra spritdrycker, än han vid utgången av förordningens giltighetstid innehade, straffes som i 11 § 1 mom. första punkten sägs.

*dels ock*, med återkallande av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 gjorda förslag angående upptagande av omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker i riksstaten för budgetåret 1923—1924, föreslagit riksdagen

att i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptaga under egentliga statsinkomster följande inkomstitel sålunda:

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker,  
*bevillning* ..... 44,400,000.

**Utskottet.**

*Sammanfattning av prop. nr 232.*

Propositionen nr 232 avser i huvudsak att bereda förlängd giltighet till och med den 30 juni 1924 åt den till utgången av juni månad innevarande år gällande utskänknings- och omsättningsskatten å spritdrycker, dock med ändring *dels* av skattesatserna, så att omsättningsskatten, som nu utgår med 65 procent av det belopp, för vilket rusdrycksförsäljningsbolagen inköpa spritdrycker, skall utgå med 50 procent av sagda belopp, och utskänkningsskatten, som nu utgår med 4 kronor för varje liter spritdrycker, skall för egentligt brännvin sänkas till 2 kronor för varje liter, *dels* av gällande bestämmelser rörande debiteringen av omsättningsskatten i syfte att undanröja förekommande ojämnheter i debiteringen, *dels* av gällande bestämmelser rörande uttagande av utskänkningsskatten så att utskänkning å passagerarfartyg i utländsk trafik — i den mån utskänkning avser inom landet inköpta drycker — jämlikt uttryckligt stadgande drabbas av utskänkningsskatt, *dels ock* av nu gällande övergångsbestämmelser till följd av nedsättningen av utskänkningsskatten.

Härjämte avser propositionen höjning av inkomstiteln omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker från i statsverkspropositionen upptaget belopp, 44 miljoner kronor, till 44.4 miljoner kronor.

*Departementschefen den 14 maj 1923.*

Till det vid propositionen nr 232 fogade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen, efter att bland annat hava erinrat om förutvarande chefs för finansdepartementet ovan (sid. 31 och 32) återgivna yttrande till statsrådsprotokollet den 2 mars 1923, anført följande rörande sänkningen av omsättnings- och utskänkningsskatten:

»I överensstämmelse med vad som anförts av min företrädare i ämbetet i hans av mig nyss återgivna yttrande angående Kungl. Maj:ts proposition nr 131, anser jag det önskvärt att, såsom kompenstation mot den av riksdagen numera antagna förhöjningen av maltskatten, en sänkning vidtages av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker. De för närvarande i fråga om denna skatt gällande skatte-

satserna torde även enligt mitt förmenande under nuvarande förhållanden vara allt för höga. Det lär nämligen kunna antagas, att de av dessa skattesatser föranledda höga priserna å de i laga ordning tillgängliga spritdryckerna i viss mån utövat en ogynnsam inverkan i riktning att öka den olovliga tillverkningen och införseln av spritdrycker. Det torde därför, i varje fall beträffande utskänkingen, kunna förväntas, att den prissänkning, som skulle följa av en mera väsentlig nedsättning av ifrågakvarande skattesatser, skulle minska efterfrågan på de i olaglig ordning tillhandahållna spritdryckerna. I samband med andra av statsmakterna vidtagna åtgärder till motverkande av smuggling och lönnbränning får således en nedsättning av omsättnings- och utskänkningskatten anses påkallad. Även ur andra synpunkter torde en åtgärd, varigenom viss prissänkning möjliggöres, äga fog för sig.

Om det sålunda av sociala skäl får anses önskvärt, att omsättnings- och utskänkningsskatten nedsättes, återstår att undersöka, hurvida en sådan nedsättning är ur statsfinansiella synpunkter möjlig och lämplig. Vid denna prövning bör först beaktas, att riksdagen avslagit av Kungl. Maj:t i proposition nr 12 till årets riksdag framlagt förslag av innebörd, att under det kommande budgetåret till rusdrycksmedelsfonden endast skulle avsättas räntor och att sålunda de medel, tillsammans beräknade till 24.3 miljoner kronor, som eljest skolat ingå till fonden, däribland maltskatten, skulle bliva tillgängliga för budgetändamål. I vederbörande, av riksdagen godkända utskottsutlåtande har i stället anvisats utvägen, att för den förestående statsregleringen ett belopp av högst nyssnämnda storlek skulle tagas i anspråk av rusdrycksmedelsfondens tillgångar. Vid sådant förhållande lär jag i detta sammanhang, oavsett vad riksdagen beslutat rörande maltskattens höjning och uttagande av en särskild maltskatt, kunna utgå ifrån att av ifrågakvarande inkomstkällor bliver för budgetändamål tillgängligt, utöver de belopp, som icke enligt gällande författning skolat ingå till rusdrycksmedelsfonden, varken mera eller mindre än det i statsverkspropositionen förutsatta beloppet, 24.3 miljoner.

Beträffande statsutgifterna under det kommande budgetåret torde, såvitt förhållandena för närvarande kunna överblickas, de beslut, som fattats efter statsverkspropositionens avgivande eller som kunna väntas, komma att resultera i en ökning å statsregleringens utgiftssida av omkring 400,000 kronor, i vilket belopp dock icke ingår det anslag, som må kunna komma att beviljas för lindring av fraktkostnaderna för kalk. I fråga om andra statsinkomster än sådana, som skola ingå till rusdrycksmedelsfonden, har icke efter statsverkspropositionens avgivande

inträffat något förhållande, som bör vara av beskaffenhet att inverka på frågan, med vilket belopp omsättnings- och utskänkningskatten bör ingå i budgeten.

På grund härav och i enlighet med min förut uttalade uppfattning om lämpligheten av en nedsättning av nämnda skatt anser jag skattesatserna för omsättnings- och utskänkningskatten under nästkommande budgetår böra avpassas sålunda, att inkomsten av skatten kan beräknas komma att uppgå till den i statsverkspropositionen upptagna summan 44 miljoner kronor, dock ökad med det nyssnämnda å utgiftssidan tillkomna beloppet 400,000 kronor, eller sålunda till 44.4 miljoner kronor.»

*Kontrollstyrelsen.*

I fråga om en dylik sänkning av de gällande skattesatserna har kontrollstyrelsen avgivit infordrat utlåtande samt därvid anfört i huvudsak följande:

»I skrivelse den 11 maj 1923 har herr statsrådet anmodat kontrollstyrelsen att avgiva yttrande i fråga om den sänkning av de i gällande förordning angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker föreskrivna skattesatser, som kunde anses möjlig, därest det belopp, som under budgetåret 1923—1924 skulle genom omsättnings- och utskänkningskatten tillföras statsverket, begränsades till 44 miljoner kronor.

I anledning härav får kontrollstyrelsen anföra följande.

Den sammanlagda köpeskillingen å de spritdrycker, som under år 1922 av pris- och inköpsnämnden förmedlades till systembolagen, var 81.6 miljoner kronor. Då priserna å spritdrycker såväl under år 1922 som under den nu gångna delen av år 1923 undergått betydande sänkningar och anledning finnes att antaga, att ytterligare prissänkningar framdeles komma att företagas, skulle, under förutsättning av oförändrad konsumtion, den sammanlagda köpeskillingen å de varor, som under budgetåret 1923—1924 komma att av pris- och inköpsnämnden förmedlas till systembolagen, bliva högst avsevärt mindre än ovannämnda belopp. Den förbättring av det allmänna ekonomiska läget, som torde vara att emotse under den kommande tiden, kan emellertid väntas medföra i någon mån stegrad konsumtion. Konsumtionsökningen lär visserligen bliva jämförelsevis obetydlig ifråga om försäljningen utminuteringsvis, då de under åren 1920, 1921 och 1922 genomförda begränsningarna ifråga om inköpsrätten på motböckerna här verka i starkt återhållande riktning. Däremot torde försäljningen utskänkingsvis komma att — relativt taget — ökas i större utsträckning. En omläggning av konsumtionen från billigare till dyrare varuslag lär också i viss mån vara att emotse, då tiderna bliva i ekonomiskt avseende gynnsammare. Då någon säker beräkning av de verkningar, som nyssnämnda faktorer komma att utöva, emellertid svårigen låter sig verkställa, har kontrollstyrelsen ansett försiktigheten bjuda, att det belopp, å vilket omsättningsskatt kommer att utgå under budgetåret 1923—1924, beräknas till i runt tal 70 miljoner kronor. Under år 1922 försålles utskänkingsvis  $2\frac{1}{2}$  miljoner liter spritdrycker. Som kontrollstyrelsen redan anfört,

torde en ökning av försäljningen utskänkingsvis vara att emotse. Med hänsyn härtill har vid efterföljande kalkyler denna försäljning under budgetåret 1923—1924 beräknats till 2.5 miljoner liter.

Med utgångspunkt från ovan angivna siffror kunna de belopp, som genom omsättnings- och utskänkningsskatten skulle tillföras statsverket under budgetåret 1923—1924, därest nuvarande skattesatser oförändrade bibehölles, beräknas till i runda tal 45.5 miljoner kronor i omsättningsskatt och 11 miljoner kronor i utskänkningsskatt eller sammanlagt 56.5 miljoner kronor. De minskade anspråken på omsättnings- och utskänkningsskattens avkastning möjliggöra sålunda en ganska avsevärd sänkning av skattesatserna. Denna sänkning bör enligt kontrollstyrelsens mening lämpligen fördelas å bägge skatteformerna. Följande alternativ synas härvid kunna ifrågakomma:

I. Omsättningsskattesats 55 procent; utskänkningsskattesats 2 kronor för liter.

II. Omsättningsskattesats 50 procent; utskänkningsskattesats 3 kronor för liter.

III. Omsättningsskattesats 50 procent; utskänkningsskattesats 2 kronor för liter i fråga om renat brännvin, i övrigt 4 kronor för liter.

IV. Omsättningsskattesats 50 procent; utskänkningsskattesats 2 kronor för liter i fråga om allt egentligt brännvin, i övrigt 4 kronor för liter.

Alternativ I innebär i fråga om utskänkningsskatten en återgång till den skattesats, som gällde under tiden 1 juli 1920—30 juni 1921. Det procenttal, efter vilket omsättningsskatten utgår, måste emellertid, om en så kraftig reducering vidtages i fråga om utskänkningsskatten, sättas något högre än det procenttal, som gällde före den sista höjningen den 1 juli 1922.

I de tre övriga alternativen har för omsättningsskattens vidkommande ifrågasatts en återgång till den skattesats, som gällde under tiden 1 juli 1921—30 juni 1922. De skilja sig från varandra genom att olika skattesatser ifrågasatts beträffande utskänkningsskatten. De under alternativ III och IV framlagda förslagen skilja sig från nu gällande bestämmelser främst däri, att utskänkningsskatten föreslagits skola utgå med lägre belopp för billigare än för dyrare varor. En dylik anordning kan emellertid enligt kontrollstyrelsens mening icke möta några principiella betänkligheter, då den allenast innebär en tillämpning i fråga om utskänkningsskatten av en princip, som i än högre grad redan från början tillämpats i fråga om omsättningsskatten.

Följande sammanställning upptager i miljoner kronor de belopp, som enligt de fyra alternativen med utgångspunkt från i det föregående angivna siffror kunna beräknas inflyta till statsverket under budgetåret 1923—1924.

	Omsättnings- skatt	Utskänkings- skatt	Summa
Alternativ I .....	38.5	5.5	44
» II.....	35	8.25	43.25
» III .....	35	10.25	45.25
» IV .....	35	9	44

Av de föreslagna alternativen är enligt kontrollstyrelsens mening alternativ IV att föredraga.

Kontrollstyrelsen finner sig i detta sammanhang böra erinra därom, att kontrollstyrelsen i skrivelse den 29 januari 1923 till dåvarande chefen för finansdepartementet hemställt, 'att i det förslag till förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, som Kungl. Maj:t kommer att förelägga innevarande års riksdag, måtte införas en bestämmelse därom, att omsättningsskatten å renat brännvin och sprit skall, oavsett förpackning, debiteras efter det pris, som bolagen erlægga för renat brännvin och sprit å fat'. Skulle förevarande framställning vinna bifall, borde de ovan beräknade omsättningsskattebeloppen minskas med mellan 600,000 och 700,000 kronor. Denna omständighet torde emellertid icke, i händelse av bifall till förslaget, behöva medföra någon rubbning av de föreslagna skattesatserna, då i föregående beräkningar icke någon hänsyn tagits därtill, att de skattebelopp, som inlevereras till statsverket under det nya budgetårets första månad och som hänföra sig till juni månads försäljning, uttaxerats efter nu gällande skattesatser och icke efter de nya lägre skattesatserna.

Utminuteringsprisen för en liter renat potatisbrännvin äro för närvarande 3 kronor 75 öre i fråga om brännvin, inköpt från partihandlaren i buteljerat skick, högst 3 kronor 65 öre för brännvin, som av bolaget tappas på butelj och försäljes i buteljerat skick, samt 3 kronor 45 öre för brännvin, som tappas på av köparen medhaft kärl. Under förutsättning av oförändrade partihandelspris och prisberäkningsgrunder, kunna utminuteringsprisen för nämnda slag av brännvin, därest omsättningsskatten fastställes att utgå med 55 procent å priset å fatvara, beräknas bliva 3 kronor 40 öre för brännvin inköpt från partihandlaren i buteljerat skick eller av bolaget tappat och försålt i buteljerat skick samt 3 kronor 25 öre för brännvin, som vid försäljningen tappas på av köparen medhaft kärl. Fastställes omsättningsskattesatsen till 50 procent, kunna under i övrigt oförändrade betingelser motsvarande priser beräknas till 3 kronor 30 öre, resp. 3 kronor 15 öre.»

Departements-  
chefen den  
14 maj 1923.  
(forts.)

I sitt anförande till förenämnda statsrådsprotokoll den 14 maj 1923 har departementschefen förklarat sin anslutning till kontrollstyrelsens förslag att fördela skattesänkningen å såväl omsättnings- som utskänkningsskatten samt vidare rörande skattesänkningen anført i huvudsak följande.

Den uppskattning av spritdryckskonsumtionen, som låge till grund för kontrollstyrelsens beräkning angående skatteinkomsten, syntes vara verkställd med nödig försiktighet. Såsom kontrollstyrelsen anført, kunde för en dylik skattesänkning tänkas flera möjligheter. Av dessa vore, enligt departementschefens uppfattning, den såsom alternativ IV betecknade att föredraga. Det syntes nämligen önskvärt att beträffande omsättningsskatten kunna gå tillbaka till den skattesats, som gällde före den sista, från och med den 1 juli 1922 vidtagna skattehöjningen. Vidare vore detta alternativ det som kunde antagas leda till det lägsta priset å det utskänkingsvis försålda brännvinet, något som med hänsyn till ändamålet med skattesänkningen borde särskilt beaktas. Då kontroll-



styrelsens uppskattning av skatteinkomsten med de förordade skattesatserna — nämligen till 35 miljoner kronor för omsättningsskatten och 9 miljoner kronor för utskänkningskatten eller sammanlagt till 44 miljoner kronor — såvitt förhållandena då kunde bedömas, snarare kunde anses något för låg än för hög, ansåge departementschefen omsättnings- och utskänkningskatten, med de förordade nya skattesatserna, skäligen kunna i statsregleringen upptagas till det förut omförmälda beloppet, 44.4 miljoner kronor.

I fråga om den, såsom ovan omnämnts, i propositionen nr 232 föreslagna omläggningen av debiteringssättet för omsättningsskatten har departementschefen anfört bland annat, att omläggningen komme att medföra en inkomstminskning, vilken, vid 50 procent omsättnings- skatt, kunde uppskattas till 600,000—700,000 kronor årligen, men att, vad nästkommande budgetår anginge, berörda minskning uppvägdes av att i juli månad detta år ännu inflöte skatt efter de högre skattesatser, som gällt före nämnda månads början, vadan man vid beräkning av skatteinkomsten för den nu förestående statsregleringen kunde bortse från berörda båda omständigheter.

Beträffande den av departementschefen, utöver vad ovan återgivits, för propositionen nr 232 anförda motiveringen torde utskottet få hänvisa till det vid propositionen i utdrag fogade statsrådsprotokollet.

Enligt vad utskottet inhämtat har nettoinkomsten av ifrågavarande skatt utgjort under år 1922 55,995,722 kronor 62 öre samt år 1923 under första kvartalet 13,936,597 kronor 19 öre och under april månad 4,559,334 kronor 97 öre.

*Utskottets  
yttrande.*

Då utskottet haft att taga ställning till det föreliggande förslaget om förlängd giltighet av den nu utgående omsättnings- och utskänknings- skatten å spritdrycker med vissa ändringar, har utskottet till en början funnit uppenbart, att den ifrågavarande beskattningen icke kan undvaras vid uppgörandet av den nu förestående statsregleringen. Vidare har utskottet funnit välbetänkt att sänka skattesatserna i syfte att, på sätt föredragande departementschef såväl vid statsverkspropositionens av- låtande som vid avgivandet av propositionen nr 232 framhållit, genom prissänkning å de i laga ordning tillgängliga spritdryckerna underlätta strävandena att motverka smuggling och lönnbränning. Mot de av Kungl. Maj:t föreslagna skattesatserna har utskottet icke haft något att erinra, utom i vad angår utskänkningskatten för renat egentligt bränn-

vin. Ur den synpunkt, utskottet nyss berört, har utskottet ansett önskvärdt, att beskattningen av dylikt brännvin vid utskänkning ytterligare nedsättes. Då det gäller att söka minska efterfrågan beträffande de på olaglig väg tillhandahållna spritdryckerna, har det nämligen syns utskottet vara av särskild vikt, att å utskänkingsställena renat egentligt brännvin tillhandahålles för billigt pris. Från denna utgångspunkt har utskottet ansett sig böra undersöka, huruvida och på vad sätt genom skattesänkning för renat egentligt brännvin en avsevärd nedsättning av utskänkingspriset för denna dryck skulle kunna ernås. Det har därvid visat sig, att syftet näppeligen kan nås, med mindre än att dylikt brännvin helt undantages från utskänkningsskatt. En i kontrollstyrelsen uppgjord beräkning giver vid handen, att härav skulle föranledas en sänkning av den under ifrågavarande inkomstitel i propositionen nr 232 beräknade inkomsten med 750,000 kronor, ett belopp som utskottet ansett kunna avrundas nedåt till 700,000 kronor. Från de förutsättningar, med vilka bevillningsutskottet haft att räkna, har utskottet funnit, att ur statsfinansiell synpunkt hinder icke möter mot en nedsättning av inkomsten från ifrågavarande inkomstkälla till det belopp, som framgår av den nu gjorda beräkningen, eller till 43,700,000 kronor.

Vid nu angivna förhållanden har bevillningsutskottet ansett sig böra uppgöra förslag till sådana ändringar i det av Kungl. Maj:ts med propositionen nr 232 framlagda författningsförslaget, att renat egentligt brännvin fritages från utskänkningsskatt. Utskottet har därvid ansett lämpligt att begränsa undantaget att avse renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt, varigenom överensstämmelse vinnes med den i 2 § intagna bestämningen av sådant brännvin, för vilket omsättningsskatt alltid skall utgå efter det pris, drycken betingar vid inköp å fat.

Vad Kungl. Maj:ts proposition nr 232 i övrigt innehåller, har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 232 icke kunnat oförändrad bifallas, antaga det med propositionen framlagda förslaget till förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med de ändringar, som framgår av nedan i utdrag införda förslag:

**Förslag**

till

förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härigenom förordnas som följer:

**Omsättningsskatt.**

1 §.

2 §.

3 §.

**Utskänkningsskatt.**

4 §.

För spritdrycker, vilka utskänkas, skall med det undantag, varom stadgas i 5 §, upptagas en särskild avgift, benämnd utskänkningsskatt, vilken utgår med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker.

5 §.

Utskänkningsskatt utgår icke för renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt.

6 §.

7 §.

8 §.

Rusdrycksförsäljningsbolag åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning insätta den utskänk-

ningsskatt, som belöper på de spritdrycker, vilka från bolaget under nästföregående månad utskänkts eller till i 6 § omförmäld innehavare av utskänkningsrättighet försålts,

*dels ock* att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna — jämte bevis om berörda insättning — av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt, specificerad uppgift rörande omfattningen av berörda utskänkning och försäljning.

9 §.

---

**Gemensamma bestämmelser.**

10 §.

---

11 §.

*1 mom.* Den, som i uppgift, varom i 3 § sägs, upptager lägre köpeskilling än den verkliga, så ock den, som i uppgift, varom i 8 § förmäles, av annat egentligt brännvin än som avses i 5 § eller av andra spritdrycker än egentligt brännvin upptager mindre myckenhet än som försålts, straffes med böter från och med ettusen till och med tiotusen kronor eller med fängelse. Den skyldige vare tillika pliktig att erlagga felande omsättnings- eller utskänkningsgsskatt.

*2 mom.* Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift, som i 3 § omförmäles, eller avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 8 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften eller beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där omsättningsskatt ej inom stadgad tid av rusdrycksförsäljningsbolag inbetalas, må sådan skatt utmätas med 50 procent av det belopp, varå kontrollstyrelsen på grund av verkställd undersökning fastställer skatt hava bort erläggas. Likaledes må, där stadgad insättning av utskänkningsgsskatt ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken skatten utgått, blivit försäld, sådan skatt utmätas till ett belopp motsvarande 2 kronor för liter av den myckenhet annat egentligt brännvin än som avses i 5 § och 4 kronor för liter av den myckenhet andra spritdrycker än egentligt brännvin, som kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer hava försålts.

## 12 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1923 samt gäller intill utgången av juni månad år 1924.

Härvid skall iakttagas:

Vad i förordningen den 9 juni 1922 (nr 249) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker stadgats om rätt för den, till vilken rusdrycksförsäljningsbolag överlåtit rättighet till utskänkning av spritdrycker, att efter utgången av sistnämnda förordnings giltighetstid återbekomma vad som erlagts i utskänkningsskatt för hans lager av spritdrycker vid sagda tidpunkt, skall i fråga om andra spritdrycker än sådana, som avses i 5 §, äga giltighet allenast beträffande skillnaden mellan den sålunda erlagda skatten och vad som enligt denna förordning skolat erläggas i utskänkningsskatt för samma drycker.

I 6 § avsedd innehavare av utskänkingsrättighet, vilken vid utgången av denna förordnings giltighetstid innehar lager av spritdrycker, äger att, därest han nästa helgfria dag till det rusdrycksförsäljningsbolag, varifrån dryckerna inköpts, avlämnar på heder och samvete avgiven, specificerad uppgift angående berörda lager, återbekomma för spritdryckerna erlagd utskänkningsskatt. Upptager någon mot bättre vetande i oförmälda uppgift av annat egentligt brännvin än som avses i 5 § eller av andra spritdrycker än egentligt brännvin större myckenhet än han vid utgången av förordningens giltighetstid innehade, straffes som i 11 § 1 mom. första, punkten sägs.

B) att omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker måtte för budgetåret 1923—1924 beräknas till..... kronor 43,700,000.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för budgetåret 1923—1924 äro bevillningarna — utom postbevillningen — tillika med *mantalspenningar* och *prästerskapets till statsverket indragna tionde* uppförda under ru-

brikerna »A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter.» Under förutsättning ej mindre att riksdagen godkänner bevillningsutskottets här ovan in- tagna förslag än även att mantalspenningar och prästerskapets tionde uppföras med av Kungl. Maj:t föreslagna belopp, respektive 900,000 och 2,577,000 kronor, komma inkomsttitlarna under nämnda rubrik »Skatter» i den av riksdagen beslutade riksstaten att uppföras med följande belopp:

		Kronor
<b>A. Egentliga statsinkomster.</b>		
<b>I. Skatter:</b>		
1.	Mantalspenningar . . . . .	900,000
2.	Prästerskapets till statsverket indragna tionde . . . . .	2,577,000
3.	Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:	
	a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> :	
	α. Skatt å inkomst och förmögenhet . . .	124,000,000
	β. B-skatt å aktiebolag m. fl. . . . .	6,000,000
		130,000,000
	b. Bevillning av fast egendom samt av inkomst, <i>bevillning</i> . . . . .	3,000,000
	c. Bevillningsavgifter för särskilda för- måner och rättigheter, <i>bevillning</i> . . . . .	350,000
	d. Stämpelmedel, <i>bevillning</i> . . . . .	48,000,000
	e. Lastpenningar, <i>bevillning</i> . . . . .	600,000
		181,950,000
4.	Tullar och acciser:	
	a. Tullmedel, <i>bevillning</i> . . . . .	117,000,000
	b. Sockerskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	26,000,000
	c. Tobaksskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	32,000,000
	d. Särskild skatt å tobak, <i>bevillning</i> . . . . .	11,000,000
	e. Brännvinstillverkningskatt, <i>bevill- ning</i> . . . . .	13,000,000
	f. Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>bevill- ning</i> . . . . .	18,000,000
	g. Maltskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	11,000,000
	h. Särskild maltskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	1,000,000
	i. Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i> . . . . .	43,700,000
		272,700,000
		458,127,000

13:o.

### Postmedlen.

Denna inkomsttitel är i riksstaten för första halvåret 1923 upptagen till ett belopp av 9,000,000 kronor, vilket belopp beräknats bliva postverkets överskott å rörelsen år 1922.

I skrivelse den 14 november 1922 med förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för budgetåret 1923—1924, beräknade emellertid generalpoststyrelsen det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1922 sålunda

*Generalpoststyrelsen den 14 november 1922.*

inkomster omkring .....	68.7 miljoner kronor
driftkostnader omkring .....	54.7 » »
överskott » .....	14.0 miljoner kronor.

I sagda skrivelse uttalade generalpoststyrelsen vidare, att de tidigare beräkningarna angående posttrafikens omfattning och de härflytande inkomsterna av den så att säga egentliga poströrelsen under år 1922 syntes komma att i stort sett visa sig riktiga; och fortsatte styrelsen därefter sålunda:

»Detta förhållande kunde måhända giva generalpoststyrelsen anledning att vidhålla det förut gjorda antagandet, att poströrelsen skulle bibehållas vid samma omfattning under år 1923 som under år 1922. Emellertid har rörelsen under år 1922 visat en om än jämförelsevis ringa — visserligen tidigare beräknad — nedgång i förhållande till år 1921, och så osäkra och obestämbara, som förhållandena på det ekonomiska området nu äro och utsikterna för den närmare framtiden synas, anser generalpoststyrelsen för sin del försiktigheten böra bjuda att nu räkna med en ytterligare, låt vara mindre, nedgång i poströrelsen jämväl för år 1923.

I postverkets *inkomster för tidningsabonnemang* torde även någon minskning böra beräknas. Samma är förhållandet med *inkomsterna av den utrikes rörelsen*, nämligen för transitbefordran över Sverige av utländsk post, för portoandelar samt kursvinster. Sedan numera största delen av postverkets tillgodohavanden för transitbefordran under krigsåren likviderats — för närvarande återstå endast mindre fordringar från några länder — torde hädanefter i transitersättning inflyta endast jämförelsevis obetydliga belopp. Generalpoststyrelsen tillåter sig erinra om att före världskriget den ersättning, som generalpoststyrelsen hade att betala till främmande postförvaltningar för transitbefordran av svensk post över respektive främmande länder, med närmare 100,000 kronor årligen översteg inkomsterna från utlandet på titeln. På grund av den stora mängd utländsk post, som efter världskrigets utbrott dirigerades över Sverige, har postverket, huvudsakligen under de sista åren, erhållit

gottgörelse, som mångdubbelt överstigit de likviderade utgifterna till utlandet för samma tid. De nya utredningar för bestämmande av de ömsesidiga gottgörelserna mellan postförvaltningarna för transitering, som verkställdes efter världskrigets slut, hava givit vid handen, att postverket skall även hädanefter för transitbefordringen tillföras en inkomst, som överstiger vad postverket skall betala därför till främmande postförvaltningar.

Generalpoststyrelsen vill i detta sammanhang — liksom skett vid föregående tillfällen — framhålla, att det under nuvarande ekonomiska förhållanden måste ställa sig synnerligen vanskligt att med någon större grad av tillförlitlighet beräkna tidpunkten, då svenska postverket tillkommande inkomster av utrikes poströrelsen inflyta.

Även i de postverket tillkommande *ersättningarna för stämpelväsendets handhavande* samt för bestyret med kronoskatteuppbörden å landsbygden anser generalpoststyrelsen sig böra beräkna minskning i jämförelse med vad som därför inflytit under år 1922. Vad den förstnämnda av dessa ersättningar beträffar, utgår densamma efter lika stor del av vederbörande tjänstemäns avlöningar, som den tid stämpelgöromålens skötande beräknas taga utgör av hela arbetstiden. Även om arbetsmängden för bestyret med stämpelförsäljningen är lika, måste således enbart minskade avlöningar medföra, att nu ifrågakvarande ersättning blir mindre. Härtill kommer, att den icke oväsentliga nedgång, som stämpeluppbörden visar, torde föranleda minskning i postpersonalens arbete med stämpelgöromålen.

*Ersättningen för kronoskatteuppbörden* är beroende dels på antalet utsända debetsedlar och dels på antalet inbetalade skattepostanvisningar samt dessa anvisningars medelbelopp. Det kan måhända vara att antaga, såväl att detta medelbelopp nedgår, som att antalet restantier ökas under nuvarande ekonomiska förhållanden.

Beträffande *ersättningen för postverkets bestyr med utbetalande av folkpensioner* samt för postsparbanksrörelsens handhavande, räknar generalpoststyrelsen emellertid med att postverket skall från och med år 1923 tillgodoföras belopp, som närmare än nu är förhållandet, motsvara de verkliga utgifterna för sagda rörelsegrenar.

Vad den förstnämnda av dessa ersättningar beträffar, är densamma säkerställd, sedan 1922 års riksdag, på förslag av Kungl. Maj:t, å riksstaten för första halvåret 1923 beviljat ett anslag för ändamålet av 425,000 kronor. Verkställd utredning har givit vid handen, att med tillämpande av de av vederbörande departementschef föreslagna grunder, varemot varken Kungl. Maj:t eller riksdagen framställt erinran, den postverket under år 1923 tillkommande ersättning torde komma att belöpa sig till ungefärligen nämnda belopp.

Vidkommande *ersättningen för postsparbanksgöromålens handhavande* får generalpoststyrelsen anföra följande.

Enligt 1922 års riksdags beslut skall postsparbanken med utgången av år 1922 upphöra såsom självständigt ämbetsverk och vid ingången av år 1923 inordnas i postverket. Av förslaget om postsparbankens omorganisation samt statsmakternas behandling av detsamma vill det synas generalpoststyrelsen otvivelaktigt, att den egentliga poströrelsen skall tills vidare av inkomsterna på postsparbanksrörelsen tillgodoskrivas dels beloppet av de direkta merutgifter, som postsparbankens inordnande i postverket medför för verket, dels ock därutöver ett belopp såsom gottgörelse för bland annat postsparbanksgöromål vid postanstalterna. Enär general-



poststyrelsen i samtidigt härmed avgivet förslag till driftkostnadsstat för år 1923 å de olika utgiftstitlarna inräknat de merkostnadsbelopp, som enligt av vederbörande byråchef verkställd utredning kunna antagas komma att drabba postverket på grund av postsparbankens införlivande med verket — det sammanlagda, givetvis approximativt beräknade beloppet härav utgör 630,000 kronor — upptager generalpoststyrelsen nu samma belopp på inkomstsidan. Gottgörelsen för postsparbanksgöromålens handhavande vid postanstalterna, vilken för åren 1921—1922 i avvaktan på utredning varit bestämd till allenast 87,000 kronor, har i samtidigt härmed avlåten särskild skrivelse till Konungen beräknats till 500,000 kronor för år 1923.

På grund av vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen kommit till det resultat, att postverkets inkomster av poströrelsen för år 1923 med bibehållande av de posttaxor, som nu tillämpas och äro fastställda att gälla till och med utgången av sistnämnda år, kunna beräknas till 59,000,000 kronor eller ungefärligen till det tidigare kalkylerade beloppet 70,000,000 kronor, sedan därifrån dragits beräknad inkomstminskning på grund av den viddagna portosänkningen.

Vad beträffar postverkets driftkostnader under år 1923 — däri, såsom antytts, jämväl äro inräknade de på de olika titlarna belöpande så att säga direkta utgifterna för postsparbanksrörelsen, sammanlagt omkring 630,000 kronor — har generalpoststyrelsen kalkylerat desamma till 53,000,000 kronor. I det avgivna förslaget till driftkostnadsstat för året i fråga har generalpoststyrelsen på däri närmare angivna skäl föreslagit upptagande under de särskilda huvudutgiftstitlarna av de belopp, som framgå av nedanstående tabell, vari jämväl införts motsvarande siffror ur den fastställda driftkostnadsstaten för år 1922 ävensom vederbörliga öknings- respektive minskningsbelopp.

	År 1922	År 1923	Ökning (+) resp. minskning (—) år 1923 i förhållande till år 1922
A. <i>Avlöningar</i> .....	27,760,000	26,045,000	— 1,715,000
B. <i>Pensioner</i> .....	880,000	1,100,000	+ 220,000
C. <i>Omkostnader</i>			
1) <i>postbefordran</i> .....	16,350,000	13,900,000	— 2,450,000
2) <i>övriga omkostnader</i> .....	5,720,000	5,125,000	— 595,000
D. <i>Avsättning till förnyelsefond</i> .....	790,000	830,000	+ 40,000
E. <i>Dyrtidstillägg</i> .....	9,200,000	6,000,000	— 3,200,000
	Summa 60,700,000	53,000,000	— 7,700,000

Om för erhållande av full jämförlighet från utgiftssumman för år 1923 dragas de 630,000 kronor, som beräknas belöpa på postsparbanken, skulle förslaget till driftkostnadsstat för år 1923 sluta på 52,370,000 kronor, och minskningen i förhållande till 1922 års stat alltså bliva 8,330,000 kronor.

Det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1923 skulle sålunda ställa sig på följande sätt:

inkomster .....	kronor 59,000,000
driftkostnader .....	» 53,000,000
överskott .....	kronor 6,000,000

Generalpoststyrelsen föreslår, att sistnämnda belopp, 6,000,000 kronor, som beräknas bliva inlevererat till statskassan under första hälften av år 1924, upptages i riksstaten för budgetåret 1923—1924 såsom *inkomstöverskott av poströrelsen.*»

Riksräken-  
shapsverket.

I sin skrivelse den 9 december 1922 har riksräkenskapsverket, efter återgivande av vad generalpoststyrelsen sålunda anfört, häremot gjort följande erinringar:

»Att av den 'jämförelsevis ringa' nedgången i poströrelsen under år 1922 i förhållande till år 1921 draga den slutsatsen, att man bör räkna med en nedgång även under 1923 i förhållande till 1922, synes riksräkenskapsverket vara att driva försiktigheten alltför långt. Enligt riksräkenskapsverkets mening bör man i stället, då det allmänna konjunkturläget efter allt att döma successivt förbättras, kunna förvänta ett uppåtgående under år 1923 i förhållande till 1922.

Även beträffande *inkomster för tidningsabonnemang och av den utrikes rörelsen* är riksräkenskapsverket av olika åsikt mot generalpoststyrelsen såtillvida, att riksräkenskapsverket icke finner någon anledning föreligga att ifråga om dessa inkomster räkna med lägre belopp för 1923 än för 1922.

Däremot gör riksräkenskapsverket ingen erinran mot vad generalpoststyrelsen anfört rörande postverket tillkommande *ersättningar för stämpelväsendets handhavande, för kronoskatteuppbörden och för bestyret med utbetalande av folkpensioner.*

*Ersättningen för postsparbanksgöromålens handhavande* har i ovan anförda skrivelse beräknats till 1,130,000 kronor, nämligen dels ersättning för de merkostnadsbelopp, tillsammans 630,000 kronor, som antagas komma att drabba postverket på grund av postsparbankens införlivande med verket, dels gottgörelse med 500,000 kronor för postsparbanksgöromålens handhavande vid postanstalterna. Ej heller mot denna beräkning, som innebär en ökning från 87,000 kronor, således med 1,043,000 kronor, har riksräkenskapsverket något att anmärka.

Sistnämnda ökning i postverkets bruttoinkomster har i generalpoststyrelsens beräkningar jämnt uppvägts av de minskningar, som styrelsen motser ifråga om andra inkomstkällor, med undantag för den minskning, som hänförs till portosänkningen. Resultatet har blivit ett beräknat inkomstbelopp av 59,000,000 kronor. Med hänvisning emellertid till vad riksräkenskapsverket i det föregående anfört om att man för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 snarare bör kunna vänta uppåtgående än nedgående konjunktur, anser sig riksräkenskapsverket kunna föreslå, att det av generalpoststyrelsen beräknade inkomstbeloppet höjes med åtminstone 3,000,000 kronor eller till 62,000,000 kronor. Efter avdrag av driftkostnader, 53,000,000 kronor, skulle då överskottet bliva 9,000,000 kronor.»

Under åberopande härav har riksräkenskapsverket upptagit ifråga-  
varande inkomsttitel till 9,000,000 kronor.

Departements-  
chefen.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet över finansärenden den 8 januari 1923 har departementschefen erinrat om de av generalpoststyrelsen den 14 november 1922 och riksräkenskapsverket den 9 december 1922 gjorda beräkningarna samt meddelat, att generalpostdirektören i

en promemoria bemött riksräkenskapsverkets beräkning samt särskilt riktat sig mot att verket, då detsamma höjt beräkningen av inkomsten, ej samtidigt höjt siffran för driftkostnaderna, vilka komme att ökas vid stegrad trafik.

Vidare har departementschefen anfört:

»Att överskottet av poströrelsen, som för år 1922 beräknats hava uppgått till 14 miljoner kronor, bör sänkas å riksstaten för budgetåret 1923—1924 är en given följd av den under år 1922 vidtagna portosänkningen. Av generalpoststyrelsens beräkning rörande driftkostnaderna vill det emellertid synas, som skulle ett större överskott än 6 miljoner kronor kunna ernås. På grund av sänkningen i dyrtidstilläggskostnader samt med tilläpande av den allmänna uppfattning rörande konjunkturutvecklingen, åt vilken jag förut givit uttryck, finner jag en höjning av generalpoststyrelsens beräkning av överskottet vara fullt berättigad. Att gå så långt som riksräkenskapsverket anser jag dock ej tillrådligt men vill för min del förorda, att inkomstiteln upptages till 8 miljoner kronor.»

Postmedlen hava sålunda i statsverkspropositionen upptagits till 8,000,000 kronor.

*Statsverkspropositionen.*

I skrivelse den 6 mars 1923 har generalpoststyrelsen gjort framställning beträffande postavgifterna för tiden efter 1924 års ingång samt därvid bland annat meddelat följande:

*Generalpoststyrelsen den 6 mars 1923.*

Av det numera färdiga bokslutet för år 1922 framginge, att inkomsterna och utgifterna uppgått till respektive omkring 69.4 och 54.1 miljoner kronor, vadan överskottet under nämnda år belöpt sig till omkring 15.3 miljoner kronor. Att de verkliga inkomsterna överstigit de beräknade berodde huvudsakligen på ökad frankoteckensuppbörd under årets sista månader samt under december 1922 inflyttna likvider från vissa utländska postförvaltningar. Vad det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1923 beträffade, ansåge sig styrelsen med hänsyn dels till den uppgång, frankoteckensuppbörden visat under sista kvartalet 1922 och januari månad 1923, dels ock till den minskning i driftkostnaderna, som dyrtidstilläggets nedsättning i enlighet med de av Kungl. Maj:t i proposition, nr 2, till 1923 års riksdag föreslagna grunder skulle medföra för postverket, kunna beräkna inkomstöverskottet under år 1923 till 7.5 miljoner kronor. Härvid hade styrelsen räknat med att nu gällande postavgifter komme att oförändrade gälla.

Genom proposition nr 122 av den 9 mars 1923 har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående vissa inrikes postavgifter, avseende i huvudsak att de av 1922 års riksdag för tiden till 1923 års utgång beslutade postavgifterna skola äga fortsatt giltighet till utgången av år 1924.

*Prop. nr 122.*

Denna Kungl. Maj:ts proposition har, i enlighet med bevillningsutskottets i betänkande nr 32 gjorda hemställan, bifallits av riksdagen.

*Utskottet.*

Den av 1922 års riksdag beslutade nedsättningen av vissa av de höjda postavgifterna gäller enligt sistnämnda riksdags beslut till utgången av år 1923. Den vid statsverkspropositionens avgivande föredragande departementschefen har, under erinran att överskottet av postverkets rörelse för år 1922 beräknats till 14 miljoner kronor, såsom en given följd av den under år 1922 vidtagna portosänkningen framhållit, att överskottsberäkningen av postverkets rörelse borde å riksstaten för budgetåret 1923—1924 sänkas under nyssnämnda summa. Sedermera har det, såsom ovan nämnts, visat sig, att 1922 års överskott uppgått till 15.3 miljoner kronor. Även om detta gynnsamma resultat, på sätt generalpoststyrelsen framhållit, delvis är att tillskriva inlutna oberäknade likvider från vissa utländska postförvaltningar, har utskottet ansett det samma giva anledning till en högre beräkning av det för budgetåret 1923—1924 disponibla överskottet av postverkets rörelse under år 1923 än den av Kungl. Maj:tt föreslagna; och har utskottet ansett sig kunna räkna med ett överskott av 10 miljoner kronor.

Utskottet hemställer sålunda,

att överskott från postverket måtte i riksstaten för budgetåret 1923—1924 beräknas till ..... kronor 10,000,000.

Stockholm den 2 juni 1923.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

**Närvarande:**

vid beslut angående punkterna 1:o, 2:o, 3:o, 4:o, 5:o, 7:o, 9:o, 10:o och 11:o:

herrar *Röing, Gustaf Nilsson, Antonsson, Wigforss, Björnsson, Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Lithander, Sköld, Olsson* i Ramsta, *Heyman, Ericson* i Obergå, *Carlsson* i Gävle, *Uddenberg* i Karlskoga, *Bengtsson* i Kullen, *Lövgren* i Nyborg och *Olsson* i Golvvasta;

vid beslut angående punkten 6:o:

herrar *Röing*, friherre *Fleming, Gustaf Nilsson, Björnsson, Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Lithander, Olsson* i Ramsta, *Henrikson, Ericson* i Obergå, *Johan Bergman, Uddenberg* i Karlskoga, *Lövgren* i Nyborg och *Olsson* i Golvvasta;

vid beslut angående punkterna 8:o och 13:o:

herrar *Röing*, friherre *Fleming, Gustaf Nilsson, Wigforss, Björnsson, Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Lithander, Sköld, Johansson* i Kälkebo, *Olsson* i Ramsta, *Henrikson, Vennersten, Heyman, Ericson* i Obergå, *Carlsson* i Gävle, *Uddenberg* i Karlskoga och *Lövgren* i Nyborg;

vid beslut angående propositionen nr 232 (under punkten 12:o):

herrar *Röing, Gustaf Nilsson, Wigforss, Björnsson, Pers, Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Lithander, Sköld, Olsson* i Ramsta, *Henrikson, Heyman, Ericson* i Obergå, *Carlsson* i Gävle, *Uddenberg* i Karlskoga, *Lövgren* i Nyborg och *Olsson* i Golvvasta;

vid beslut angående beräkning av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker (under punkten 12:o):

herrar *Röing*, friherre *Fleming, Gustaf Nilsson, Björnsson, Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Lithander, Olsson* i Ramsta, *Henrikson, Ericson* i Obergå, *Uddenberg* i Karlskoga, *Lövgren* i Nyborg och *Olsson* i Golvvasta.

---

**Reservation**

vid punkten 12:o:

av herrar *Olsson* i Ramsta och *Carlsson* i Gävle, vilka yrkat bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 232, i vad densamma avser utskänkningsskatten.